

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 3
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni odelci: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 80 din.
Za tuzemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 3, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 1, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1,
telefon št. 65.

Rokopisni se ne vračajo.

La Maestà il Re ringrazia i sindaci sloveni per la patriottica manifestazione giunta graditissima all'Augusto Sovrano

Lubiana, 8. maggio

In risposta ad un telegramma di devoto omaggio inviato dai sindaci della provincia di Lubiana, riuniti a rapporto, alla Maestà del Re, l'Alto Commissario ha ricevuto oggi il seguente telegramma:

Il Re Imperatore ringrazia vivamente voi, i sindaci e la popolazione slovena della Provincia di Lubiana, per la patriottica manifestazione ceh è giunta graditissima all'Augusto Sovrano.

Nj. Vel. kralj se zahvaljuje slovenskim županom

za patriotsko manifestacijo, ki je Vladarju posebno
ugajala

Ljubljana, 9. maja

Kot odgovor na udanostno brzojavko županov Ljubljanske pokrajine Nj. Vel. Kralju in Cesarju je prejel Eksc. Visoki Komisar naslednjo brzojavko:

Kralj in Cesar se zahvaljuje Vam, županom in slovenskemu prebivalstvu Ljubljanske pokrajine za patriotsko manifestacijo, ki jo je Vzvišeni Vladar z dopadanjem sprejel.

Il messaggio dei nostri sindaci al Duce

Le leggi di Roma hanno dato veramente pace con giu-
stizia alle popolazioni slovene

Ecco il testo dell'indirizzo che i sindaci della nuova provincia di Lubiana hanno mandato attraverso l'Alto Commissario Emilio Grazioli:

»Duce, i sindaci di 105 comuni che costituiscono la nuova Provincia di Lubiana, in nome della popolazione tutta, si permettono di rinnovare l'espressione del loro giubilo e orgoglio per l'incorporazione dei territori sloveni nel grande Regno d'Italia.

Duce, le leggi di Roma hanno dato veramente pace con giustizia a queste popolazioni e profondamente sono giunte al cuore di tutti i cittadini, che, con la loro assoluta lealtà e devozione e col loro laborioso contributo, dimostreranno di esserne veramente degni.

Seguono le firme, a cominciare da quella del sindaco di Lubiana dott. Adlešič, che ha letto il messaggio.

Spomenica naših županov Duceiu

Zakoni Rima so dali slovenskemu prebivalstvu v resnici
mir in pravico

Rim, 9. maja. (Stefani) Snoči je bilo objavljeno besedilo spomenice, ki so jo župani nove Ljubljanske Pokrajine poslali Duceju s posredovanjem Visokega Komisarja Eksc. Emilio Graziolija. Spomenica se glasi:

Duce,

župani 105 občin, ki sestavljajo novo Ljubljansko Pokrajino, si dovoljujejo v imenu vsega prebivalstva ponovno izraziti svoje navdušenje in ponos nad vključitvijo

slovenskega ozemlja v Veliko Kraljevino Italijo.

Duce, zakoni Rima so dali prebivalstvu te pokrajine v resnici mir in pravico ter so segli do srca vsem prebivalcem, ki bodo s svojo absolutno lojalnostjo in s svojim delom dokazali, da so je v resnici vredni.

Spomenico so podpisali vsi župani. Prvi jo je podpisal ljubljanski župan dr. Adlešič, ki je spomenico tudi prečital.

Duce na grško-albanskem bojišču

Inspekcijsko potovanje pred odločilnimi operacijami
Italijanske Vojske

Rim, 9. maja. s. Snoči je bilo objavljenih nekaj dragocenih podatkov iz dnevnika višjega poveljstva Oboroženih Sil v Albaniji o obisku in inspekcijskem potovanju Duceja na grško-albanski fronti. Duce se je mudil v Albaniji od 2. do 19. marca. Bil je na bojišču, preživel je celo vrsto letalskih napadov, pregledal je več italijanskih prednjih postojank in sam sodeloval pri pripravi in odrejanju posameznih vojnih operacij.

Dne 2. marca zjutraj je odpotoval iz Barija z letalom v Tirano, kjer so ga sprejeli general Cavallero, državni namestnik Jacomoni in general Ranza. Takoj je z avtomobilom odpotoval v Rehovo in med potjo pregledal vrste bersaljerjev in pešcev, ki so ga sprejeli z ogromnim navdušenjem. Še tisto dopoldne je doživel letalski napad na Berat. V popoldanskim urah se je v Rehovi sestal z generalom Gambaro. V Rehovi je bil znova pregled čet divizije Bari in nato na cesti proti Fieri še divizije Siena. Prvo noč je Duce v Albaniji prebil v Valoni.

Naslednjega dne je Duce krenil dalje v Demblan in Maurovo, kjer je pregledal nekaj oddelkov divizij »Toskanski volkove« in »Legnano« skupaj s četami je tudi obvedoval. V Demblanu se je popoldne sestal z generalom Rosijem, ki mu je poročal o položaju in svojih operativnih načrtih. V popoldanskim urah je bil na 22. taktični postojanki, General Cavallero ga je tam podrobno informiral v operacijah v februarju. Proti večeru je pregledal brdsko topništvo divizij »Vallepore« in »Valletanaro«.

Naslednjo noč je Duce prebil na 19. taktični postojanki.

Dne 4. marca se je napotil proti Rehovi. Med potjo je znova pregledoval čete Crnih srajc in divizije Bari, nato neko poljsko bolnišnico in dela na cesti proti Rehovi. Delavci so ga sprejeli z nepopisnim navdušenjem. V Rehovi je imel dolg razgovor s poveljniki 4. in 8. armadskega zbora, armadskega topništva in inženjskih čet. Bil je nato v družbi oficirjev, ki jim je izrazil svoje nad vse zanimivo mnenje o položaju in operativnih načrtih. Nato je spet krenil na 22. postojanko, pregledal med potjo še nekatere oddelke divizije Bari in Crnih srajc. Na postojanki je zopet prebil naslednjo noč.

Naslednjega dne je bil Duce na področju reke Devoli med albanskimi bataljoni in pri petrolejskih vrelcih. Znova je bil deležen silnih manifestacij. V Beratju je pregledal vojaške bolnišnice.

Dne 6. marca je preko Valone in prelaza Logore odpotoval v Dermal. Pregledal je nove oddelke čet, bolnišnice v Dukačiju. Tega dne je bil tudi v Brataju med topničarji na bojišču, od koder se je vrnil preko Valone na 22. taktično postojanko. Naslednje jutro je sprejel zastopnike krajev v bližini in položil temeljni kamen za šolo, ki jo bodo zgradili z njegovimi sredstvi. Naslednjo noč je po daljši konferenci s poveljnikom 11. armade prebil na 34. taktični postojanki pri Beratju. Ko je naslednjega dne krenil ponovno proti Rehovi, je ponoči doživel drugi letalski napad. Naslednje jutro si je na svoji postojanki ogledoval operacije čet, ki so prodirale proti

Mogočna vojaška parada v Ljubljani

Ljubljansko prebivalstvo je z velikim zanimanjem spoznavalo in pozdravljalo dolge kolone zmagovite Druge Armade

LJUBLJANA, 9. maja s. Dan Imperija in praznik Italijanske Vojske je bil proslavljen v Ljubljani z veliko vojaško parado, v kateri so sodelovale italijanske motorizirane čete, pehota, topništvo ter alpski lovci, ki so 11. aprila zasedli mesto Ljubljano. Na tisoče ljudi je prisostvovalo sijajnemu defileju ter navdušeno vzklikalo fašističnim četam. V prvi vrsti asistenco, ki je sledila mimohodu, je bil Ekscelenc General Ambrosio, šef Generalnega štaba s svojim spremstvom. Nadalje je defileju prisostvovalo več nemških častnikov, italijanski visoki Komisar, kakor tudi mnoge slovenske osebnosti, med njimi gg. škof, bivši ban, župan in rektor univerze. Italijanske čete so defilirale več ko dve uri ter jim je množica, občudujoč preciznost in disciplino italijanskih vojakov, priredila dolgotrajne ovacije.

Il Comandante della 2ª Armata, l'Ecc. il Generale Ambrosio, al suo fianco l'Ecc. il Generale Robotti — Poveljnik II. Armade Ekscelenc General Ambrosio, poleg njega Ekscelenc General Robotti

L'Ecc. l'Alto Commissario Emilio Grazioli sul palco d'onore. Visoki Komisar Ekscelenc Emilio Grazioli na častni tribuni

I superbi reparti sfilano a passo romano — Defiliranje elitne čete z mogočnim rimskim korakom

Ljubljana, 9. maja
Prvi praznik Vojske, ki ga je bela Ljubljana doživela v okrilju kraljevine Italije, se je razvil v prirčno in učinkovito manifestacijo, ki je svečano potrdila povezanost in simpatije prebivalstva do zmagovitega italijanskega orožja. Italijanska Vojska pa se je tudi z vso skrbnostjo in resnobo pripravila na svoj veliki dan, saj ji je bilo naloženo, da prvič našemu ljudstvu nazorno prikaže svojo veličino, discipliniranost in moč.

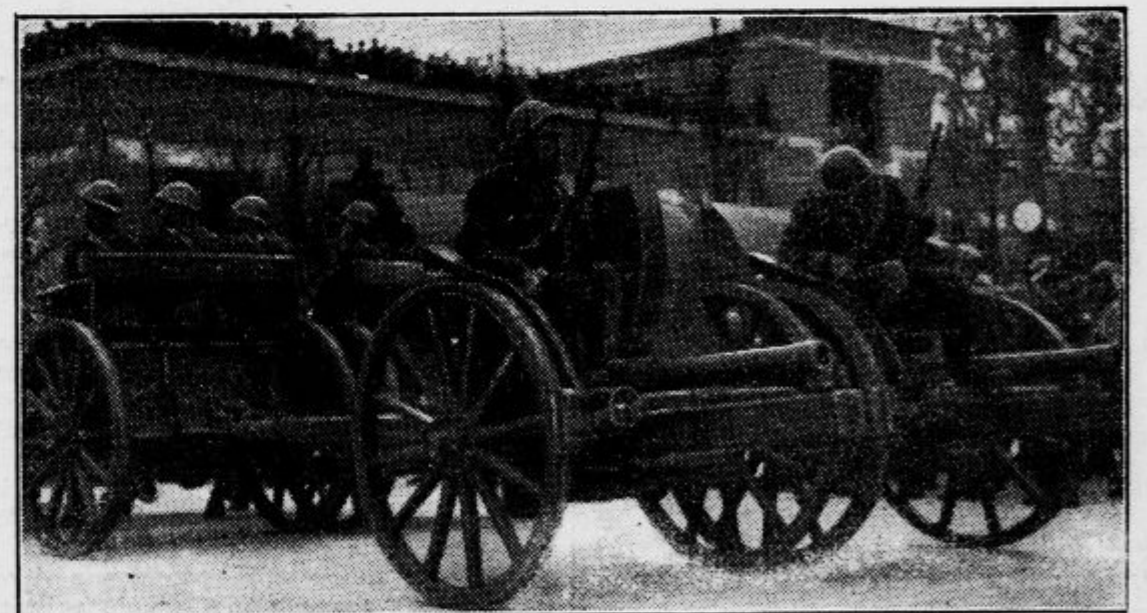
Prebivalci ob cestah, ki držijo v kraje v bližini in daljni okolici Ljubljanske Pokrajine, so že ob zori bili priče, kako hitre vojaški oddelki proti mestu, da se ob pravem času uvrste v paradni zbor. Da ne bi redni promet delal ovir premikanju čet, so bili na železniških progah proti Kranju in Kamniku izvršeni nekateri omejitveni ukrepi, prav tako pa je bil v mestu v dopoldanskih urah ustavljen tramvajski promet. Okoličani, ki vsako jutro od vseh strani prihajajo za delom in poslom v mesto, so na vseh cestah srečavali posamezne edinice. Zaprtole zaspance pa sta že zgodaj zjutraj spravili na noge obe vojaški godbi, ki bivate v Ljubljani in ki sta prav tako na čelu svojih polkov hiteli v smeri proti šiški. Celovška cesta je bila izbrana za zbirališče čet in je bila vse od velesenjpa pa tja gori do Slepaga Janeza (blizu mestne meje) zastavljena po oddelkih, ki so se naglo pripravljali za strunni pohod. Priprave za parado je osebno vodil Komandant Divizije »Re«, Ekscelenc general B. Fiorenzoli.

sovražnim postojankam. Ves dan je prebil na bližnji opazovalnici in še polovico naslednjega dne.

Tudi 11. marca je bil tam in je bil priča hudih letalskih spopadov. Zvečer tega dne je imel novo konferenco s Cavallerom in drugim generalom. V družbi generala Pricola je bil Duce naslednjega dne v Elbasanu, kjer ga je sprejel poveljnik 9. armade Pirzio Birolli. Po daljšem razgovoru z njim se je zopet vrnil in poveljnik 11. armade general Geloso mu je poročal o rezultatih ofenzive, ki se je pričela 9. marca. Dne 13. marca je bil Duce zopet na že znani opazovalnici in je vztrajal na njej do kasne noči. Tako je bilo tudi naslednjega dne.

Dne 15. marca je bil obveščen o potopitvi bolniške ladje »Poc«, na kateri je bila tudi njegova hči grafica Ciano, ki je bila tedaj čudežno rešena. Tistega dne je doživel tretji letalski napad in so bombe padale prav v bližino njegove postojanke, že uro pozneje pa je naglo krenil v Valono, da vidi svojega otroka. Še proti večeru se je vrnil in prebil nekaj časa med ranjenci, ki so mu vedno znova vzklikali.

Malo pred pričetkom pohoda je prijahal poveljnik II. Armade Ekscelenc general Ambrosio v spremstvu poveljnika Armadnega Zbora, Ekscelence generala Robottija in drugih oficirjev. Pregledal je čete, nato pa je s poveljnikom Armadnega Zbora generalom Fiorenzolim in ostalimi odjahal na Bleiweisovo cesto, da pričaka mimohod.

Nella grandiosa sfilata era largamente rappresentata l'artiglieria. V veličastnem defileju je bila artilerija številčno močno zastopana

roženih sil. Na čelu polka je bila zastava, ki spada med najstarejše in najslavnejše svetilje Italijanske Vojske. Nato so se zvrstili posamezni oddelki, po 12 visokih, lepo rasilih mož s čeladami na glavah in v polni bojni opremljeni, da je rezko odmevalo od sten bližnjih poslopij. Pred vsako četo je za oficirjem na konju korakala najprej dvanajstotica podoficirjev. Sardinski grenadirji, ki so si že takoj prve dni pridobili velik sloves v Ljubljani, so danes vnovič osvojili njeno srce.

In tako so se zvrstili oddelki drug za drugim, iskreno pozdravljeni od predstavnikov in prebivalstva z vzkliki in z dviganjem rok. Vsaka četa je prikazala drugačno vrsto orožja, tako da se je Ljubljana lahko dobro prepračila, na kako visoki višini tehnične opreme je italijanska vojska. Ko so grenadirji prešli, je utihnil boben in godba je z vedro poskočno koračnico sprejela lahkotni hitri korak II. pehotnega polka »Re«, slovečih rečih kravati, ki je prav tako primarširal s svojo polkovno zastavo na čelo.

Za četami mož so se zvrstile dolge kolone mul, otovorneje s sestavnimi deli lahkih

Nadaljevanje na 2. strani

grandiosi successi delle aerosiluranti

Due navi da battaglia, una portaerei, tre incrociatori, un cacciatorpediniere e sette piroscafi di grande tonnellaggio colpiti — Sedici aerei abbattuti — In Egeo occupate le isole di Samo e Farni

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 9 maggio il seguente bollettino di guerra N.º 338:

Ieri nostri velivoli da ricognizione avvistavano nel Mediterraneo occidentale un grosso convoglio nemico protetto da due navi da battaglia, da una portaerei e da un numero imprecisato di incrociatori e di cacciatorpediniere. Nostri aerosiluranti scortati da cacciatori portavano, con grande audacia, un primo violento attacco alle unità navali nemiche, colpendo con siluri due incrociatori, un cacciatorpediniere e un piroscifo di grosso tonnellaggio. Successivamente la formazione navale veniva sottoposta alla violenta azione di nostre formazioni da bombardamento che colpivano una nave da battaglia, la portaerei e due piroscafi di grosso tonnellaggio. Nelle tarde ore del pomeriggio e nella

notte i nostri aerosiluranti colpivano con siluri la portaerei, per la seconda volta, e una nave da battaglia.

In violenti combattimenti aerei tra la nostra caccia e quella nemica, che proteggeva il convoglio, sono stati abbattuti tredici velivoli britannici del tipo Defiant e Hurricane. Cinque nostri velivoli non hanno fatto ritorno alla base. Tre sono stati danneggiati con feriti a bordo. Altri tre velivoli inglesi sono stati abbattuti dalla caccia germanica.

Nell'Egeo, con azione concorde delle nostre forze aeree e navali, reparti di fanteria e di marina hanno occupato le isole di Samo e di Farni.

Nostre unità aeree hanno colpito con siluri due grossi piroscafi ed un incrociatore da settemila tonnellate che è stato visto

sbendarsi sprigionando fiammate e colonne di fumo.

Nell'Africa settentrionale, attività di artiglieria sul fronte di Tobruk.

Nella notte dal sette all'otto Bengasi è stata sottoposta a bombardamento aeronavale: poche vittime e danni non importanti.

Unità aeree tedesche hanno attaccato impianti logistici e unità navali nemiche alla fonda nel porto di Tobruk: Sono stati colpiti e gravemente danneggiati due piroscafi.

Nell'Africa Orientale, il nemico, dopo intensa preparazione di artiglieria e di aviazione, riusciva a occupare una nostra posizione nel settore di Alagi, ma ne veniva respinto da un nostro deciso contrattacco subendo sensibili perdite.

Ogromni uspehi torpednih letal

Zadete so bile dve bojni ladji in ena matična ladja za letala, tri križarke, en rušilec in 7 večjih parnikov — šestnajst letal je bilo sestreljenih — Na Egejskem morju sta bila zavzeta otoka Samos in Farni

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja 8. maja naslednje 338. vojno poročilo:

Včeraj so naša izvidniška letala v zapadnem Sredozemskem morju opazila velik sovražni konvoj, zavarovan od dveh vojnih ladij, matične ladje za letala in ne točno ugotovljenega števila križark in rušilcev. Naša torpedna letala so, opozorjena od lovskih letal, pogumno napadla sovražne pomorske enote ter potopila dve križarki, en rušilec in eno ladjo velike tonaže. Naše bombniške formacije so zaporedoma silovito napadle sovražnikovo pomorsko formacijo ter zadale eno bojno ladjo, matično ladjo za letala in dve ladje velike tonaže. Kasno popoldne in ponoči so naša torpedna letala s torpedi drugič za-

dela matično ladjo za letala in neko bojno ladjo.

V silovitih letalskih borbah med našim lovskim letalstvom in sovražnim lovskim letalstvom, ki je ščitilo konvoj, je bilo sestreljenih 13 britanskih letal tipa Defiant in Hurricane; 5 naših letal se ni vrnilo. Tri letala so bila poškodovana ter so imela ranjene na krovu. Tri nadaljnja angleška letala so bila sestreljena od nemškega lovškega letalstva.

Na Egejskem morju so naši oddelki pehote ter mornarice ob sodelovanju letalskih in pomorskih sil zasedli otoka Samos in Farni.

Naše letalske enote so s torpedi zadale dve veliki ladji ter neko križarko s 7000

tonami izven glavnega sestava, obdano od plamenov in stebrov dima.

V severni Afriki na tobruški fronti delovanje topništva. V noči od 7. na 8. maja je bil Bengazi izpostavljen letalskemu in pomorskemu bombardiranju. Bilo je nekaj žrtv in brezpomembne škode.

Nemške letalske enote so napadle sovražne pomorske naprave ter pomorske enote, zasidrane v tobruški luki. Dve ladji sta bili zadeti ter hudo poškodovani.

V Vzhodni Afriki se je sovražniku po izdatni pripravi topništva in letalstva posrečilo zasedi eno izmed naših postojank na obseku pri Alagiju, toda z energičnim protinapadom je bil sovražnik odbit ter je utrpel občutne izgube.

Mogočna vojaška parada v Ljubljani

Nadaljevanje poročila s 1. strani

topov in strojnih pušk. Vse je bilo čisto in snažno, da je ustrezalo tudi v estetskem pogledu. Potem je prišla godba Armadnega zbora in zavzela mesto grenadirske ob častni tribuni. Mimo sta se zvrstila 13. bataljon možnarjev kalibra 8 in 11. bataljon rušilcev. Njun mimohod je bil ena sama revija odlične bojne opreme. Nato so primarširali alpinci, otovorjeni z velikimi nahrbtniki, s puškami in cepini čez rame. Nenavadno tiho je v težkih gozdaricah tekla lahkotni korak teh zdravih mož in fantov. Bile so to same odlične enote italijanskih alpincev bataljona »Val Tice« in »Val Chisaccia«. Njihova oprema je sijajna za borbo v gorah, a posebno pozornost gledalcev so vzbujale vojaške oboje v kamufliranih barvah, zvite vrh nahrbtnikov in tornister. Defilirali so v pogledu na levo, z rokami držeč za puško in cepin, ki sta prekrizana za rameni nad nahrbtnikom. Pešadija je tako s svojim pohodom in opremo kar najbolje odrezala. Posebej so ob zaključku zbudili pozornost oddelki 3. planinskega bataljona črnih srajc, čigar oficirji so pozdravljali po rimsko.

Topništvo in tehnične trupe

Po kratkem presledku je nastala močno razpibana sprememba. V precej naglem diru so prihajali na belh konjih fanfaristi, ki so zvonilo trobili v pozdrav. Enoličnos uniformo so pozivljali skoviti poročniki na svetlih trobentah. Potem se je v dolgi koloni vrstila artiljerija. Najprej so defilirali lahki topničarji, držeč puške od sebe. Po dva in dva topa so vstric peljali po trije pari konj. Ves defile je potekal v pospešenem ritmu, v lahkem poletu. Spet je sledil oddelek motoristov, potem polkovna zastava v posebnem avtu s spremstvom, veliki kamioni, polni topničarjev, vsi s pogledom uprtim v Eksele, eno, nadalje prav posebno zanimivi oddelki protiletalskih baterij na kamionih. In spet so sledili kamioni polni mostova.

Potem pa je vsemu defileju dala poseben poudarek motorizirana artiljerija. Ves enajsti polk je defiliral s svojimi težkimi baterijami in s posadko na kamionih. Sum in hrum je odmeval po Bleiweisovi cesti, ko so težki zeleni traktorji vlekli težka priklopljena vozila s topovi. In spet so sledili motociklisti, potem zanimivi oddelki radiotelegrafistov na trikotnih vozilih. In spet kamioni, potem veliki avtobusi z orjaškimi zvočniki. Oddelki iz najmodernejših tehničnih pridobitvami: avtoelektričarji s prečudnimi, fantastičnimi aparati. Potem spet velikanski reflektorji na mamutskih velikih tovornih avtomobilih. Sledili so nadaljnji tehnični specialni oddelki, ki jim pritiče v sedobi vojni tolikanj važna in odgovorna naloga obveščanja: telefonisti in telegrafisti.

Prav slikovito spremembo so spet prinesli nadaljnji oddelki: pontonirji-pontieri. Velikim kamionom, polnim mostova, so bila priklopljena posebna vozila, na katerih so podivali veliki, zeleni ali temni peski in čolni z vso potrebno pravico za naglo gibanje mostov. Precej časa je trajalo, preden so se ob nagli vožnji zvrstili pred našimi očmi vsi pontonirski oddelki. In spet novo presenečenje. Stojec na kamionih so se pripeljali kemičarji, reševalci iz ognja in plina, vsi s protiplovnimi maskami in s fantastično opremo, ki jih varuje pred plinom in ognjem. Prihrumeli so veliki s platinami pregrzanje tovorni kamioni, pripravljeni za prevajanje živih prav tako kakor za prevajanje mostova ali streliva. Za zaključek je bil dodeljen neob dno potrebni oddelek sanitetecov z živimi zelenimi avtomobili, opremljenimi z znamenjem Rdečega križa. Se nekaj specialnih vozil za pomožno službo v vsej armadi — in veličastni dolgi film je bil pri kraju.

Poveljnik Druge Armade Ekseleca Ambrosio je nato s svojim spremstvom pojezdil pred tribuno pozdravit za slovo dostojanstvenike, ki so vrtili pozdrav z dvignjenimi desnicami. S tem je bil defile uradno zaključen. Za godbo se je nato uvrstila častna četa z zastavo. Sele zdaj, ko se je razšel mogočni špalir ljudstva, ki je poldrugo uro vztrajal na svojem mestu na obeh straneh Bleiweisove ceste, je bilo mogoče videti, kolikšne množice so bile zbrane pri današnji reviji čet. Blizalo se je poldne, ko so se po ulicah vsipale v središče mesta dolge vrste ljubljanskega prebivalstva, živahno razpravljajoč o veliki reviji in delež z oficirskim zborom polno priznanje.

Vojstvo je tudi na nadaljnjem pohodu skozi mesto zbudilo zasluzeno pozornost tistih, ki niso utegnili prisostvovati parad. Oddelki so odhajali po Tržaški, Groharjevi in Rimski cesti in po šubičevi ulici nazaj v vojašnice in druga bivališča. Vso slovesnost je oddaljal radio v široki svet in v Rimu so jo sprejemali na plošče. Ob 13. uri so že oddajale potek slovesnosti vse italijanske radijske postaje. Najprej pregled pa bo gotovo dal film, ki bo gotovo v vsej Kraljevini zbudil zasluzeno pozornost.

Letalski boji v Iraku

Beirut, 9. maja. S Vrhovno poveljstvom iraških vojnih sil je objavilo:

Sovražnik je nepričakovano napadel naše čete, ki so oblegale letališče v Seneldebanu. Po hudem spopadu in sprčo nemogočnosti slehernega nadaljnjega odpora so se naše čete umaknile na nove postojanke. V protinapadu, ki se je takoj pričel, je bilo sovražniku prizadetih mnogo izgub. Silen topniški ogenj je sovražnika zadržal. Naše izgube niso bile velike.

Iraški bombniki so v noči na 6. maj bombardirali letališče Seneldebane ter so z različnimi in eksplozivnimi bombami povzročili veliko škodo v tamošnjih skladiščih in vojaških objektih.

Dne 6. maja zjutraj so iraški bombniki hudo bombardirali sovražne čete. Angleški lovci, ki je skušal zadržati bombnike, je bil po hudi borbi poganjen v beg, drugi lovci pa je moral pri Ajalbudu pristati. Iraški bombniki so pozneje znova napadli letališče v Seneldebani, kakor tudi letalsko oporišče v Habaniaku. Nad letališči je prišlo do hudih spopadov s sovražnimi letali, ki pa niso mogla preprečiti bombardiranja. Bombe so treščile na vzletišča in na zaloge bomb. Vsa letala so se vrnila na svoje oporišče. Proti poldnevno so se sovražni bombniki tipa »Wellington« pojavili nad Bagdadom in nad bližnjim letališčem. Napad je trajal poldrugo uro. Železniška postaja je bila neznatno poškodovana. Zadeto je bilo tudi neko poslopje na letališču. Požar, ki je izbruhnil, je bil omejen in prgašen.

Dne 7. maja so trije Wellingtoni v opoldanskem urah bombardirali zapadno postajo v Bagdadu. Bil je nekaj škode. Štirje civilisti so bili ubiti, dva vojaka ranjena. Sovražna letala so bombardirala tudi iraške čete pri Ravadiju. Pri tem pa ni bilo žrtv ne večje škode. Na letališču v Nabisi je bilo prisiljeno pristati sovražno transportno letalo, ki je bilo zaplenjeno, 17 ljudi v njem pa ujetih. Iraška policija je aretirala tudi 4 ljudi z nekega sovražnega letala, ki je bilo prisiljeno pristati pri Al-maidihu.

Rim, 9. maja. d. Kakor poroča »Messagero«, je angleški poslanik v Bagdadu izjavil, da bo v kratkem odpotoval. Tudi osebje angleškega poslanstva se pripravljajo, da odpotuje iz Iraka.

Dan Vojske in Imperija

Ljubljana, 9. maja

Prvič, odkar je Ljubljana s svojo pokrajino del kraljevine Italije, se je po slovesno okrašenih ljubljanskih ulicah razvila parada zmagovalne Vojske naše nove Države. Italija je proglasila obletnico velike zmage v Vzhodni Afriki za »Dan Vojske in Imperija«. V vseh njenih garnizijah, pri vseh njenih četah, najsi bodo na vojnih pohodih ali v zaledju, v stari domovini ali v kolonijah, in na novo priključenih tleh, povsod se tega dne s ponosom in častjo dvigajo vojaške zastave. Povsod se ljudstvo pridružuje Vojski v simbolnem čaščenju Oborožene Sile, ki predstavlja moč in slavo, sedanost in bodočnost, ponos in veličino Imperija.

Italija je mogla zlasti letos s posebnim zadoščenjem proslaviti Dan Vojske. Njene čete so z odlično in junaško akcijo strle sovražni odpor na važnih sektorjih obsežnega bojišča, kjer se bori Fašistični Imperij za moč in slavo Domovine. Italijanski prapori označujejo pot nove zgodovine tam, kjer so nekoč rimske legije utrjevale moč imperija, ki je pomenil civilizacijo in mir na podlagi rimskega prava in rimskega življenjskega ideala.

Po Ljubljani, ki jo je že njena predhodnica Emona združila z življenjskim prostorom in sijajem Rima, so strumno odmevali koraki Vojske, katere moč nam je prinesla obnovo in oljkovo vejico miru priznanje pravice do nadaljnjega narodnega življenja. Fašistični Imperij je obnovil tradicijo starega rimskega Imperija, ki je celo v časih, ko narodnostni odnosi niso bili jasni in občutljivi, spoštoval pravice in običaje, jezik in tradicije ljudstev, ki so podlegli vplivu njegove države. Ko smo Slovenci danes prisostvovali mogočnim, bleščečim organiziranim manifestacijam Italijanske Vojske na naših tleh, smo s hvaležnostjo mislili na voljo Duceja fašizma, ki je pred zakonomo silo izbral moralni zakon pravičnosti ter vključil del težko preizkušene slovenskega naroda kot zaščiteno in kulturno avtonomno ljudstvo v Kraljevino.

Zato smo torej mogli Slovenci v pohodu Italijanske Vojske po našem središčnem mestu z iskreno spoštljivostjo pozdraviti njene zmagovalne zastave, saj smo prepričani, da sta nam v njihovem varstvu zagotovljeni dve veliki dobrini: narodno življenje in urejeni mir. Simpatija, ki si jo je v najkrajšem času po zasedbi pridobila Italijanska Vojska na slovenskih tleh, ostaja najboljša čustvena podlaga naše brezpogojne lojalnosti in trdne volje do sodelovanja za uspešni razvoj najmlajše italijanske pokrajine in za vso skupno Državo.

Ducejevi ukrepi

v prilog borbem in vpoklicancem v sedanji vojni

Rim, 9. maja. s. Duce Fašizma je odredil o priliki slavnosti Vojske sledeče ukrepe v prid borbem in mobilizirancev v sedanji vojni:

1. Odlikovanje Italijanske Krone bo podeljeno: a) Viteški križec vsem oficirjem, vseh kategorij, ki se udeležujejo sedanje vojne in so sodelovali najmanj v eni ostalih treh vojn Italije od leta 1915. do 1940. b) Oficirski viteški križec bo podeljen vsem oficirjem, ki so v sedanji vojni in so bili v dveh ali več vojnih operacijah v prejšnjih vojnah Italije od leta 1915. do 1940. c) Komenda bo podeljena višjim oficirjem, ki ustrezajo pogojem onih pod točko b) in so bili sprito drugih zaslug odlikovani s častniškim viteškim križcem. Odlikovanja bodo podeljena od primera do primera na osnovi posameznih predlogov, ki jih bodo predložila pristojna poveljstva in bodo redno objavljena v službenem bulletinu.

2. Odlikovanje Italijanske Zvezde kolonijalnega reda bo podeljeno, kakor izhaja že iz ukrepov Ministrstva za Italijansko Afriko, udeležencem borb na afriških tleh. Viteški križec Italijanske Zvezde kolonijalnega reda bo podeljen oficirjem in maršalom, ki so se udeležili dejanskih vojn in policijskih kolonijalnih

operacij in ki so v sedanji vojni delovali najmanj leto dni v kolonijah ali Severni Afriki. Odlikovanja se bodo podeljevala na predlog redovnega sveta od primera do primera.

3. Trak v spomin na udeležbo v sedanji vojni se bo od 10. junija dalje podeljeval vsem vojakom, ki so bili nepretrgoma najmanj 3 mesece v službi pri mobiliziranih ustanovah ali oddelkih. Trak je sestavljen iz 19 zelenih in rdečih pramenov. Oba zunanja sta zelena.

4. Denarna nagrada namesto dopusta. Vsem oficirjem, podoficirjem in vojakom, ki so bili vpoklicani in iz službenih razlogov zadržani tako, da niso mogli izrabiti nikakega dopusta v sedanji vojni, bo izplačana posebna nagrada, ki bo odgovarjala medzi za toliko odsluženih dni (plače ali redne vojaške mezde), kolikor dni dopusta ni bilo izrabljenih. To pa največ do 30 dni na leto. Za vojaške obveznike, ki niso vključeni v operacijske oddelke, bodo take nagrade prišle v poštev šele po 12 odsluženih mesecih in za dobo največ 10 dni. Podrobne in izvršne določbe tega ukrepa bodo predmet posebnih odredb, ki jih b. Minister Vojske čimprej izdal, da bi se ukrep mogel brez zadrževanja izvesti.

Službeni list Fašistične Stranke

V »Službenem listu« Fašistične Stranke so omenjeni fašisti Braghieri, politični tajnik Fašija v Tekorari (Piancenza), in Viktor Basile, politični tajnik Fašija v Fratelli Seri (Avelino), ki sta storila junaško smrt na bojišču.

Predsednik združenja invalidov je odredil, da se vojni ranjenci dopuščajo na častne tribune stadijev in v častne lože gledališč, kadar se prirejajo sporne igre.

Kadar se pri javnih manifestacijah igrajo narodne himne, morajo fašisti, ko so pozdravili z rimskim pozdravom, ostati v položaju mirno, dokler traja himna.

Določbe, predpisane v Službenem listu št. 322, ki so ustanovile dolžnost rimskega pozdrava, so za sedaj.

Pe navodilih, ki jih je izdal Direktorij Stranke na svojem sestanku 21. januarja, se je nadaljevalo organiziranje občinskih okrožnih frakcijskih in drugih Dopolavo-

rov, razdeljenih v umetniško, kulturno in športno panogo. V novih pravilnikih so določeni mnogoštevilni ukrepi v korist delavcem.

Druge narodne tekme ženskih krožkov za recitacijo se udeležujejo 49 zveznih društev.

Dne 15. maja bodo v Turinu, v Milanu, v Benetkah, v Bologni, v Rimu, v Neapolju in v Palermu župne tekme. Moštva, ki bodo zmagala v tekmah, se bodo zbrala v Rimu meseca junija za občo narodno tekmo.

Med sindikalnimi organizacijami za poljedelstvo in industrijo pokrajine Bergamo je bil sklenjen dogovor, na podlagi katerega kolonisti družine lahko začasno odpokličejo zaradi poljskih del svoje sorodnike, zaposlene v industriji, ne da bi slednji izgubili svoje mesto.

Naredbe Visokega Komisarja Carinski predpisi za blagovni promet

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi kraljevega ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, na podlagi kraljevega ukaza z dne 30. aprila 1941-XIX, št. 290, na podlagi razglasa DUCEJA fašizma, Prvega Maršala Cesarstva, Poveljnika vojnih sil na vseh bojiščih, z dne 29. aprila 1941-XIX, na podlagi komisariatske naredb z dne 25. aprila 1941-XIX, št. 9, in ker smatra za potrebno, izdati nove predpise za ureditev carinskega prometa Ljubljanske pokrajine in vzporediti valutne predpise, odreja:

Uvoz iz Italije

Člen 1. Določba, da ostanejo v Ljubljanski pokrajini v veljavi davki in takse, ki so se poprej plačevali, kakor je določeno v členu 1. komisariatske naredb z dne 25. aprila 1941-XIX, št. 9, se ne uporablja, kolikor se tiče pristojbin v obsejnim prometu, ki jih je določala carinska tarifa bivše jugoslovanske države za uvoz v Ljubljansko pokrajino blaga italijanske ali albanske proizvodnje ali nacionalizirane v Italiji ali v Albaniji. Blago, ki je na ozemlju Italijansko-albanske carinske unije plačalo monopolni prispevek ali notranje pristojbine za izdelavo ali za trošnje po nižjih postavkah nego so določene v prejšnji jugoslovanski tarifi, se sme v Ljubljansko pokrajino uvoziti, če plača razliko. Blago iz tega člena je poleg tega zavezano trošarinam, ki so jih imele pravico pobirati dravska banovina in občine.

Izvoz iz Italije

Člen 2. Razen tega je oproščeno plačila izvoznih carin, ki so bile določene v prejšnji tarifi bivše jugoslovanske države, blago, namenjeno za ozemlje Italijansko-albanske carinske unije in za prosta pasova Kvarnera in Zadra. — Nedopustno pa je povračilo morda plačanih pristojbin na surovine, uporabljene pri njegovi izdelavi. Da se dovoli izvoz blaga po tem členu, ga mora tudi spremljati potrdilo, ki ga izda carinsko ravnanstvo Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino po zašiljenju Zbornice za trgovino in industrijo v Ljubljani in ki overja z dokazilnimi listinami, da je blago po izvoru ali proizvodnji iz Ljubljanske pokrajine ali da je bilo tamkaj na dan 11. aprila 1941-XIX in da je carina plačana.

Uvoz iz inozemstva

Člen 3. Za uvoz v Ljubljansko pokrajino inozemskega blaga, ki prihaja iz zaveznih ali nevtralnih držav in blaga, ki prihaja iz skladišč in prostih lu v Italiji ali v prostih pasovih Kvarnera in Zadra, je potrebna predhodna dovolitev Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino. V tem dovolilu se navedeta oblika in način plačila protivednosti za uvozno blago. Ta določba se uporablja tudi na blago po izvoru ali proizvodnji iz zaveznih ali nevtralnih držav, ki leži v skladiščih in carinskih shraniliščih Ljubljanske pokrajine ali je bilo na dan 11. aprila 1941-XIX na potu, razen če uvoznik dokaže, da je bilo plačilo izvršeno pred navedenim dnevom.

Člen 4. Vse blago iz prednjega člena je za uvoz v Ljubljansko pokrajino zavezano plačilu uvoznih carin, ki jih določajo občna carinska tarifa ali mednarodno sklenjene tarife, ki so veljale v bivši jugoslovanski državi. Za uporabo mednarodno sklenjenih tarif mora biti ugotovljen izvor blaga po predpisih, ki so veljali v bivši jugoslovanski državi. Ni zavezano plačilu uvoznih carin blago, ki je v skladiščih in carinskih shraniliščih Ljubljanske pokrajine, če so zanje že plačane na dan, ko stopi ta naredba v veljavo.

Člen 5. Po izvoru in proizvodnji nepriljetalsko ali iz sovražnih držav prihajajoče blago, ki je na dan, ko stopi ta naredba v veljavo, še v skladiščih in carinskih shraniliščih Ljubljanske pokrajine ali na potu, se sme uvoziti samo s predhodno dovolitvijo Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino, ki določi uvozne pogo-

je tudi glede oblike in načina plačila. Kolikor ni za blago že plačana carina, določena v občni carinski tarifi ali v mednarodno sklenjenih tarifah, ki so bile poprej v veljavi, je uvoz v Ljubljansko pokrajino zavezan plačilu uvozne carine po občni carinski tarifi bivše jugoslovanske države.

Izvoz v inozemstvo

Člen 6. Za izvoz blaga, namenjenega iz Ljubljanske pokrajine drugam nego na ozemlje Italijansko-albanske carinske unije ali v katero koli skladišče ali prosto luko, je potrebna predhodna dovolitev Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino, ki določi za vsak primer posebej izvozne pogoje ter obliko in način plačila.

Ostale določbe

Člen 7. Mali krajevni promet z ozemlji bivše jugoslovanske države, ki mejijo na ozemlje Ljubljanske pokrajine, se uredi s poznejšo naredb.

Člen 8. Prošnje za izdajo uvoznih ali izvoznih dovolitev po prednjih členih 3., 5. in 6. se vlagajo na Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino preko Zbornice za trgovino in industrijo v Ljubljani, ki jih predloži skupaj z izpričujočimi listinami in s svojim obrazloženim mnenjem.

Člen 9. Ta naredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 7. maja 1941-XIX.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino:

EMILIO GRAZIOLI

(Objavljeno v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino 7. maja 1941-XIX.)

Obnova železniške proge Postojna-Logatec

Ljubljana, 9. maja. Na Rakeku sta bila danes svečano izročena prometu dva železniška mostova, ki so jih zgradile železniške inženjerske čete na progi Postojna-Logatec. Davi je otvoritveni vlak v jutranjih urah zapustil Postojno in je prišel v Logatec, kjer so ga kakor na vseh vmesnih postajah svečano sprejeli. Oba mostova sta bila zgrajena namesto prejšnjih dveh, ki sta bila porušena. Večji most ima razpneto 30, manjši pa 27 metrov. Oba sta iz železa in sta bila zgrajena v osmih dnevih. Prvi tehtla 60, drugi 54 ton. Njuna nosilnost znaša 75 ton. Železniške inženjerske čete so popravile tudi progo med Planino in Logatec. Pri tem so porabile okrog 10 tisoč kub. metrov kamenja in gramoza.

Pravoslavno prebivalstvo severne Dalmacije za priključitev k Italiji

Split, 9. maja. s. Minister b.ve Jugoslavije Nikolaj Novaković in odvnetnik Boško Desnica sta se včeraj poklonila Kr. Civilnemu Komisarju Bartolucci, kateremu sta v imenu sto tisoč pravoslavnih prebivalcev severne Dalmacije izrazila željo naj bi Italija anektirala njihovo ozemlje.

Patriarh Gavriilo v Zagrebu

Zagreb, 9. maja. r. iz Zagreba poročajo, da so tja pripeljali srbskega patriarha Gavriila, ki bo ostal do nadaljnjega v zagrebskih zaporih.

Cincar-Marković v Karlovih Varih

Budimpešta, 9. maja. u. Predsnočnim je dospel v Budimpešto bivši jugoslovanski minister za zunanje zadeve Cincar Marković, ki je po kratkem oddihu nenadoma odpotoval v Karlove Vane na Sudetskem. Kakor poroča »Transcontinental Express«, bo Cincar-Marković ostal v Karlovih Varih nekaj tednov zaradi zdravljenja in bo ta čas Ribbentropov gost.

Provvedimenti del Duce

A favore dei combattenti e dei mobilitati dell'attuale guerra

Roma, 9 maggio. (Stefani). Il Duce, in occasione della giornata celebrativa dell'Esercito, ha disposto i seguenti provvedimenti a favore dei combattenti e dei mobilitati dell'attuale guerra.

1° Onorificenze dell'ordine della corona d'Italia

Sarà concessa:

a) la croce di cavaliere a tutti gli ufficiali di qualsiasi grado o categoria, che abbiano preso parte alla guerra in corso e ad almeno una delle altre tre combattute dall'Italia fra 1915 e 1940.

b) la croce di cavaliere ufficiale a tutti gli ufficiali che abbiano partecipato alla guerra in corso e a due o più delle precedenti guerre combattute dall'Italia fra il 1915 e il 1940.

c) la commendatura agli ufficiali superiori che si trovano nelle condizioni di cui al precedente comma b) e che, per altri titoli, fossero già insigniti dalla croce di cavaliere ufficiale.

Le concessioni saranno effettuate caso per caso, in seguito ad accoglimento delle singole proposte inoltrate dai comandi interessati, e con regolare segnalazione nominativa sul bollettino ufficiale.

2° Onorificenze dell'ordine coloniale della stella d'Italia

Come da disposizioni già largamente attuate per parte del ministero dell'Africa Italiana verrà concessa la croce di cavaliere dell'ordine coloniale della stella d'Italia agli ufficiali ed ai marescialli che abbiano preso parte a vere e proprie operazioni di guerra e di polizia coloniale e che abbiano,

durante l'attuale guerra, una permanenza nelle colonie o in A.S. di almeno un anno. Le concessioni saranno effettuate dal consiglio dell'ordine, caso per caso, come è detto sopra.

3° Nastrino della campagna di guerra in corso

A partire da 10 giugno p. v. verrà concessa ai militari con continuo periodo di almeno tre mesi di servizio presso enti e reparti mobilitati, l'autorizzazione a fregiarsi del nastrino istituito per l'attuale campagna. Tale nastrino è formato di 19 segmenti verdi e rossi: i due esterni sono verdi.

4° Premio in danaro in luogo della licenza

Per tutta la durata dell'attuale guerra, agli ufficiali, sottufficiali e militari di truppa, sia in S.P.E. che richiamati o trattenuti, che per motivi di servizio non abbiano modo di usufruire di alcuna licenza, verrà corrisposto un premio pari a tante giornate di stipendio (o paga o soldo normale) quante sono le giornate di licenza non usufruite, per un massimo di 30 giorni all'anno. Per le classi di leva non incorporate in reparti operanti, la concessione potrà essere fatta solo se dopo 12 mesi di servizio o nella misura massima di 10 giorni.

I particolari e le modalità esecutive dei provvedimenti sopra riportati saranno oggetto di apposite disposizioni che il Ministero della guerra emanerà quanto prima, per una sollecita attuazione dei provvedimenti stessi.

Il Foglio di disposizioni del PNF

Nel Foglio di disposizioni sono stati citati i fascisti Braghieri, segretario politico del Fascio di combattimento di Pecorara (Piacenza), e Vittorio Basile segretario politico del Fascio di combattimento di Pratella Serra (Avellino), eroicamente caduti in combattimento.

Il presidente del CONI ha disposto che i feriti di guerra siano ammessi alle tribune d'onore degli stadi e nei palchi d'onore dei teatri dove si svolgono spettacoli sportivi.

Quando nelle pubbliche manifestazioni sono eseguiti gli Inni Nazionali, i Fascisti, dopo aver salutato romanamente, debbono rimanere in posizione di attenti per la durata degli Inni.

Le norme fissate con il Foglio di Disposizioni n° 1022, che stabilivano l'obbligo di mantenere il saluto romano durante le prime battute, sono pertanto revocate.

Secondo direttive fissate dal Direttorio Nazionale del Partito nella riunione del 21 gennaio scorso l'OND ha proceduto alla

riorganizzazione dei Dopolavori Comunali, rionali, di frazione, aziendali, interaziendali, di categoria artistica, culturale e sportiva. Nei nuovi regolamenti sono previste numerose previdenze a favore dei lavoratori.

Al secondo concorso nazionale del complesso femminili di recitazione della GIL partecipano 49 comandi federali.

Il 15 maggio avranno luogo a Torino, a Milano, a Venezia, a Bologna, a Roma, a Napoli e a Palermo le gare di zona. I complessi che risulteranno vincitori delle gare di zona converranno a Roma entro il mese di giugno per il concorso nazionale.

Tra le organizzazioni sindacali dell'agricoltura e dell'industria della provincia di Bergamo è stato stipulato un accordo di massima in base al quale le famiglie coloniche possono richiamare temporaneamente per i bisogni dell'agricoltura i propri congiunti impiegati nell'industria senza che questi perdano il posto attualmente ricoperto.

Ordinanze dell'Alto Commissario

Disposizioni doganali per il traffico delle merci

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, Visto il R. decreto-legge 3 maggio 1941-XIX, n. 291; Visto il R. decreto-legge 30 aprile 1941-XIX, n. 290; Visto il bando del Duce del Fascismo, Primo Maresciallo dell'Impero, Comandante delle truppe operanti su tutte le fronti, 29 aprile 1941-XIX; Vista l'ordinanza commissariale 25 aprile 1941-XIX, n. 9; ritenuta la necessità di emanare nuove norme per la regolazione del traffico doganale della provincia di Lubiana e disciplinare le regolazioni valutarie ordina:

Importazione dall'Italia

Art. 1. Il mantenimento in vigore nella provincia di Lubiana delle imposte e tasse precedentemente corrisposte, disposto dall'art. 1 dell'ordinanza commissariale 25 aprile 1941-XIX, n. 9, non si applica per quanto riguarda i diritti di confine previsti dalla tariffa doganale dell'ex Stato jugoslavo per l'importazione nella provincia di Lubiana di merci di produzione italiana o albanese o nazionalizzate in Italia o in Albania. Le merci stesse che nel territorio dell'Unione doganale italo-albanese abbiano assolto il pagamento di diritti di monopolio o di tasse interne di fabbricazione o di consumo ad aliquote inferiori a quelle previste dalle precedenti tariffe ex jugoslave sono ammesse all'importazione nella provincia di Lubiana col pagamento della differenza. Per le merci contemplate nel presente articolo sono inoltre dovute le imposte di consumo già spettanti alla Banovina ed ai comuni.

Esportazione in Italia

Art. 2. Sono inoltre esenti dal pagamento dei diritti doganali di uscita previsti dalla precedente tariffa dell'ex Stato jugoslavo le merci destinate al territorio dell'Unione doganale italo-albanese ed alle Zone franche del Carnaro e di Zara. — Non è però accordata la restituzione dei diritti eventualmente pagati sulle materie prime impiegate nella loro fabbricazione.

Per essere ammesse all'esportazione prevista dal presente articolo le merci dovranno inoltre essere accompagnate da un certificato rilasciato dalla Direzione di Dogana dell'Alto Commissariato per la provincia di Lubiana, sentita la Camera di Commercio e di Industria di Lubiana, attestante, sulla scorta di documenti probatori, che le merci stesse sono di origine o di produzione della provincia di Lubiana oppure che vi si trovavano alla data del 1° aprile 1941-XIX, avendovi assolti i diritti doganali.

Importazione dall'estero

Art. 3. L'importazione nella provincia di Lubiana di merci estere provenienti da paesi alleati o neutrali e di quelle provenienti dai depositi e Punti franchi in Italia o nelle Zone franche del Carnaro e di Zara è subordinata a preventiva licenza dell'Alto Commissario per la provincia di Lubiana. In tale licenza saranno indicate la forma e le modalità del pagamento del controvalore delle merci da importare. Tale disposizione si applica anche alle merci di origine o di provenienza di paesi alleati o neutrali, giacenti nei magazzini e depositi doganali della provincia di Lubiana o viaggianti alla data dell'11 aprile 1941-XIX, a meno che si richiedesse l'importazione non dimostri di averne effettuato il pagamento anteriormente alla medesima data.

Art. 4. Tutte le merci contemplate nell'articolo precedente sono soggette, per

l'importazione nella provincia di Lubiana, al pagamento dei diritti di entrata previsti dalla tariffa generale o da quelle convenzionali già vigenti nell'ex Stato jugoslavo. Per l'applicazione delle tariffe convenzionali dovrà essere accertata l'origine delle merci secondo le norme già in vigore nell'ex Stato jugoslavo.

Non è dovuto il pagamento di diritti di entrata per le merci che, trovandosi nei magazzini e depositi doganali della provincia di Lubiana, li abbiano già assolti alla data di entrata in vigore della presente ordinanza.

Art. 5. Le merci di origine e di produzione nemica o di provenienza da paesi nemici, che, alla data di entrata in vigore della presente ordinanza siano ancora giacenti nei magazzini e depositi doganali della provincia di Lubiana o viaggianti potranno essere importate solo previa autorizzazione dell'Alto Commissario per la provincia di Lubiana che determinerà le condizioni dell'importazione anche con riguardo alle forme e modalità del pagamento. Le merci stesse, in quanto non abbiano già corrisposto i diritti doganali previsti dalla tariffa generale o dalle tariffe convenzionali anteriormente vigenti, sono soggette, per l'importazione nella provincia di Lubiana, al pagamento dei diritti doganali di entrata previsti dalla tariffa generale dell'ex Stato jugoslavo.

Esportazione all'estero

Art. 6. L'esportazione dalla provincia di Lubiana di merci destinate a territori diversi da quelli dell'Unione doganale italo-albanese, o verso qualsiasi deposito o Punto franco è subordinata alla preventiva licenza dell'Alto Commissario per la provincia di Lubiana che ne determina, di volta in volta, le condizioni per l'esportazione, le forme e le modalità di pagamento.

Le disposizioni rimanenti

Art. 7. Il piccolo traffico locale con territori dell'ex Stato jugoslavo contigui alla provincia di Lubiana sarà regolato con successiva ordinanza.

Art. 8. Le domande per il conseguimento di licenze di importazione o di esportazione previste ai precedenti art. 3, 5 e 6 saranno dirette all'Alto Commissario per la provincia di Lubiana per il tramite della Camera di Commercio e di Industria di Lubiana che ne curerà l'invio accompagnandolo con i documenti giustificativi ed il proprio motivato parere.

Art. 9. La presente ordinanza entra in vigore dal giorno della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 7 maggio 1941-XIX.

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana: Emilio Grazioli.

(Pubblicato nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana il 7 maggio 1941-XIX.)

Gli ortodossi della Dalmazia settentrionale chiedono l'annessione all'Italia

Spalato, 9 maggio. S. L'ex membro alla Skupština di Belgrado Nicola Novaković e l'avvocato Bosko Desnica, presentati dal commissario al comune di Kila, hanno ieri reso omaggio al commissario civile Bartolucci ed invocato, in nome di 100.000 ortodossi della Dalmazia settentrionale, l'annessione al Regno d'Italia.

La giornata dell'Esercito e dell'Impero

Lubiana, 9 maggio

Da quando Lubiana e la sua provincia fanno parte del Regno d'Italia, sono sfilate oggi la prima volta per le vie solennemente imbandierate della nostra città, le vittoriose Forze Armate del nostro nuovo Stato.

L'Italia ha proclamato il giorno dell'annuale della grande vittoria nell'Africa Orientale «la giornata dell'Esercito e dell'Impero».

In questo giorno, presso tutti i presidi e presso tutte le unità militari, sui campi di battaglia e nel retroterra, nella metropoli, nelle colonie e nei territori da poco occupati, si alzano con fierezza ed orgoglio le gloriose bandiere dei Reggimenti. Dovunque le popolazioni si associano all'Esercito per onorare i simboli delle Forze Armate che rappresentano la potenza e la gloria, il presente e l'avvenire, il vanto e la grandezza dell'Impero.

Con particolare compiacimento, l'Italia ha potuto celebrare questo anno la giornata dell'Esercito. Con decisive ed eroiche azioni, le sue Forze Armate hanno infranto la resistenza nemica in settori importanti di vasti campi di battaglia ove l'Impero Fascista combatte per la potenza e per la gloria della Patria.

I vessilli italiani indicano il nuovo cammino della storia nelle regioni dove le antiche legioni romane fondarono la potenza dell'Impero, simbolo di civiltà e di pace, basata sul diritto romano e sull'ideale romano della vita.

Per le vie di Lubiana, unita già dalle origini dell'antica Aemona allo spazio vitale e ai fasti di Roma, sono echeggiati i passi marziali dell'Esercito, la cui potenza ci ha portato, insieme al ramoscello di olivo della pace, il riconoscimento del diritto alla nostra vita nazionale. L'Impero Fascista ha rinnovato la tradizione dell'antico Impero romano che persino nei tempi in cui i rapporti nazionali non erano chiariti e sentiti, sapeva rispettare i diritti e i costumi, la lingua e le tradizioni delle genti soggette all'influenza del suo dominio. Oggi, nel partecipare alla poderosa e brillante manifestazione organizzata dall'Esercito italiano sul nostro suolo, noi Sloveni abbiamo ricordato riconoscenti la volontà del Duce del Fascismo che alla legge della forza ha anteposto la legge della giustizia, annettendo al Regno d'Italia parte del popolo sloveno, gravemente provato, accordandogli la protezione e l'autonomia culturale.

Durante la sfilata delle Forze Armate Italiane per le vie del nostro capoluogo, noi Sloveni abbiamo potuto salutare con sincero rispetto le vittoriose bandiere, convinti che sotto la loro egida ci sono assicurati due grandi beni: la vita nazionale e la pace dell'ordine. La simpatia, che l'Esercito italiano si è cattivato nel brevissimo tempo dell'occupazione dei territori sloveni, rimarrà la base migliore del sentimento della nostra lealtà incondizionata e della ferma volontà di collaborare ai maggiori successi della più giovane provincia d'Italia e dello Stato comune.

Riattivazione del tratto ferroviario Postumia-Longatico

Lubiana, 9 maggio. Oggi sono stati inaugurati a Rakov due ponti ferroviari costruiti dal sesto genio ferroviario e verrà inaugurato il tratto di linea ferroviaria Postumia-Longatico. Il treno inaugurale è partito da Postumia nella mattinata. I due nuovi ponti sono stati costruiti al posto di due ponti ad arco interrotti da mine e conseguentemente franati. Il maggiore dei due ponti ha una luce da 30 metri, l'altro di 27 e sono del tipo in ferro per ferrovia. Questi ponti sono stati costruiti in otto giorni. Il primo pesa 60 tonnellate ed il secondo 54. Possono essere attraversati da un carico di 75 tonnellate, cioè da un treno tipo. Il Sesto genio ha anche riparato l'interruzione ferroviaria tra Planina e Longatico con conseguente spostamento di macigni e detriti per circa dieci mila metri cubi.

Natalija Obrenović biva srbka kraljica umrla

Bern, 9. maja. S. V. Pariz je umrla biva srbka kraljica Natalija, zadnja potomka dinastije Obrenović. Stara je bila 82 let.

Test, 9. maja. Iz Berna poročajo, da je po vestih iz Vichyja v nekem pariškem samostanu, kamor je prišla pred 40 leti, umrla biva srbka kraljica Natalija, stara 82 let. Bila je žena Milana Obrenovića, ki je bil srbki kralj od 1882 do 1889 in ki se je odpovedal prestolu v korist svojega sina Aleksandra Obrenovića. Ta je bil s kraljico Draga umorjen l. 1903. v Beogradu.

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Nemško vojno poročilo

Berlin, 9. maja. Vrhovno vojno poveljništvo je izdalo danes naslednje poročilo: Podmornica pod vodstvom kapitana poročnika Kuppische je potopila na severnem Atlantiku v močno zavarovanem konvoju štiri trgovske ladje, ki so imele nad 20.000 ton.

Letalstvo je bombardiralo v poslednji noči z dobrim učinkom oskrbovalno lučko Hull. V pristaniških napravah, skladiščih in žitnih silosih so se razširili veliki požari in daleč vidno ognjeno morje. Bombni zadetki vseh kalibrov so povzročili v industrijskih tovarnah Midandsu, posebno v Nottinghamu, kakor tudi v pristaniških napravah v južni Angliji huda razdejavanja.

Bojna letala so v južni Angliji v drznih nizkih poletih s posebnim uspehom napadla veliko tovarno za gradnjo, letal in letališče. Na morju med angleško in škotsko obalo so bojna letala uničila trgovsko ladjo s 5.000 tonami in poškodovale 6 drugih velikih ladij tako hudo, da se lahko računata z nadaljnjimi težkimi izgubami.

Pri napadih na angleško južno obalo so lovci večer sestrili 7 angleških lovskih letal in uničili sovražni brzi čln in obstreljevanjem. Poškodbo je rešila nemška pomožna služba na morju.

V zadnjih dveh nočeh je uspešno sestrili 4 angleška letala nad sovražnim ozemljem.

Nemški rušilci in strmoglavna letala so sestrili na Sredozemlju tri angleška lovška letala tipa Hurricane.

V Severni Afriki obojestransko delovanje topništva in izvidniških oddelkov. Pred Tobrukom je izgubil sovražnik v letalskem boju bojno letalo tipa Bristol-Blenheim.

Sovražnik je zadnji noč z močnejšimi oddelki metal razdiralne in zažigalne bombe na razne kraje severozapadne nemške obale, predvsem na Hamburg in Bremen. Razen nekaj škode v industriji so nastala glavna razdejavanja v stanovanjskih okrajih. Izgube mrtvih in ranjenih med civilnim prebivalstvom so znatne. Posamezna sovražna letala so prodrla mimo nemške postrojitve do krajev na Poznanjskem. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrili 11 letal, ki so napadala. Celotne izgube sovražnika v dneh 7. in

8. maja znašajo torej 39 letal. Izmed teh je bilo 20 letal sestreljenih v letalskih bojih, 12 so jih zrušili nočni lovci, 4 protiletalsko topništvo, 2 čolni za iskanje min, eno pa mornariško topništvo. V istem času je bilo izgubljenih 22 lastnih letal.

Pri izvidniških poletih nad Anglijo sta se posebno odlikovali dve posadki:

1. nadporočnik Maetzel, nadporočnik Wenzel, višji narednik Schmidt ter podčastnik Heoff;

2. nadporočnik Hofmann, podčastnik Hoffmann, naddesetnik Netz in naddesetnik Ekrowski.

Dne 1. maja je izvedlo bojno letalo pod nadporočnikom Heinrichsom z narednikom Karachem, narednikom Igenerjem in desetnikom Mandlom v težkih okoliščinah drzen in uspešen napad na tovarno za izdelovanje torpedov v Portland-Weymouthu.

Letalska vojna

Berlin, 9. maja. d. Močne informacije nemškega letalstva so v noči od četrtka na petek zopet napadle razne kraje in vojaško važne objekte v industrijskem srednjem delu Anglije. Prvi piloti, ki so se vrnili s teh napadov, poročajo, da je bilo bombardiranje zelo učinkovito, da so na izbranih področjih izbruhnili veliki požari in bile povzročene velike eksplozije.

Močnejše skupine angleškega letalstva so pretekle noč preletele severozapadno in severno Nemčijo. Angleška letala so na mnogih mestih metala bombe. Med bombardiranimi kraji sta tudi Hamburg in Bremen. Angleška letala so metala rušilne in zažigalne bombe, vendar je uspešna nemška protiletalska obramba zmerom razpršila napadalne angleške formacije ter s tem zlomila silo sovražnega napada. V kolikor je doslej znano, nikjer ni bila povzročena omembe vredna škoda. Pet sovražnih letal je bilo sestreljenih.

Potopljen nizozemski parnik

Buenos Aires, 9. maja. d. Na Atlantskem oceanu je bil potopjen nizozemski parnik »Prins Willem« (2290 ton). Devet preživelih članov posadke se je rešilo na tovarni parnik »Tuscanstar« ter je bilo izkrcanih v Buenos Airesu.

Gospodarstvo

Ureditev poslovanja z monopolnimi predmeti

»Uradni list Kraljevine Italije« objavlja naslednji razglas Duceja fašizma. Prvega Maršala Imperija in Poveljnika vojnih sil na vseh bojiščih:

Čl. 1. Službo, ki se tiče soli, tobaka, žganc, cigaretnega papirja, avtomatičnih žigalnikov in kamenčkov za žigalnice na ozemlju, ki je tvorilo del bivše kraljevine Jugoslavije in kraljevine Grčije in je zasledeno po Italijanski Oboroženi Sili, prevzame začasno Uprava državnih monopolov Kraljevine Italije, ki bo to službo urejala po posameznih civilnih komisarijatih, na katere je razdeljeno zasledeno ozemlje. Predpisi za to službo bodo izdani od posameznih civilnih komisarjev v sporazumu z Ministrstvom financ.

Čl. 2. Ta razglas se objavi z uvrstitvijo v »Uradnem listu Kraljevine Italije« in v zasledenem ozemlju z nabitjem na občinskih deskah po nalogu civilnih komisarjev ter stopi v veljavo naslednji dan po objavi v Uradnem listu Kraljevine Italije.

Blagovni promet z Italijo

Navzlic ukinitvenju carin v blagovnem prometu med Ljubljansko pokrajino in ostalo Italijo se promet z Italijo le polagoma razvija, deloma zaradi prekinjene železniške zveze s Trstom, deloma pa zaradi drugih početnih težav. Pozdraviti je vsekakor ukrep Visokega Komisarija, po katerem je za izvoz blaga iz Ljubljanske pokrajine v Italijo potrebno posebno dovoljenje, ki ga izda Carinsko ravništvo Visokega Komisariata po zahtevu Zbornice za trgovino in industrijo, s čimer je preprečeno, da bi se blago, ki ga sami potrebujemo, razprodalo v Italijo. Vzporedno je tudi za uvoz blaga iz Italije v Ljubljansko pokrajino potrebna predhodna dovoljenja Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino.

V zadnjih dneh so prišle iz Italije le manjše pošiljke blaga, predvsem južnega sadja in sira, poleg večjih količin moke. Morda bi prišlo že sedaj več blaga, če se ne bi uvozniki plašili razmeroma visokega tečaja za liro, Italijansko blago, ki je bilo doslej obremenjeno s sorazmerno visokimi uvoznimi carinami, se sedaj, ko ni carin, navzlic višjemu tečaju za liro ne bo podražilo, pač na se bo podražilo ono blago, ki je bilo doslej pri uvozu v Italijo obremenjeno z razmeroma ni-kimi dajatvami. Mnoge tudi moti, da plačujejo v Državi Hrvatski za liro 2,50 d/n, medtem ko veja pri nas tečaj 3,33 d/n. Navzlic temu je pričakovati, da bo kupiljski promet odvil, zlasti v onem blagu, ki smo ga že d. s. j. dobivali iz Italije, to so predvsem tkanine in umetna svila, razne kemikalije, riž, zelenjava, južno sadje itd.

Ureditev kliringa z Nemčijo

Iz Berlina poročajo, da bo v zvezi z novim ureditvijo ozemlja bivše Jugoslavije v kratkem prišlo do ureditve plačilnega prometa med Nemčijo in posameznimi deli ozemlja bivše Jugoslavije. Ta nova ureditev kliringa se že pripravlja, seveda pa ni lahka, ker preidejo posamezni deli Jugoslavije na razne države. Kar se tiče terjatev iz novih poslov ureditev, ne bo tako težavna, ker bodo te terjatve obračunane preko kliringa računov Italije, Madžarske, Bolgarije in novega nemško-hrvaškega kliringa računa in bo novi plačilni promet vključen v kliringe dotičnih držav. Težja bo seveda ureditev neizvršanih starih terjatev. O tem bodo potrebna še pogajanja z državami, ki so zasedle posamezne dele. Nemčija ima, kakor znano, precejšnje neizvršane terjatve po kliringu z bivšo Jugoslavijo, ki so znašale po zadnjem objavljenem izkazu od 15. marca 68 milijonov mark in okrog 82 milijonov Kč. Sedaj gre za vprašanje, kako naj se te neizvršane terjatve razdelijo na drža-

ve, ki so zasedle posamezne dele bivše Jugoslavije.

Gospodarske vesti

— Neveljavni bankovci preko 1000 din. Že v večeršnjih številki smo prinesli objavo Visokega Komisarija Emilia Grazioli, iz katere sledi, da bankovci Narodne banke bivše jugoslovanske države, ki presegajo 1000 din, nimajo tečaja, in se zaradi tega smatra njih posest ali hranjenje za zlorabo, ki se mora prijaviti najbližjemu poveljstvu Kr. karabinerjev. Kolikor nam je znano, v naših krajih taki bankovci sploh niso bili izdani. Narodna banka je imela sicer natiskane bankovce po 5000 in 10.000 din in je verjetno, da jih je po izbruhu vojne izdala na kakšnem drugem področju bivše jugoslovanske države. Podružnici Narodne banke v Ljubljani in Mariboru vsekakor teh bankovcev niso izdali. Če so posamezni komadi navzile temu prišli v naše kraje, so morali priti le ilegalno. Upoštevati je tudi treba, da bankovci po 5000 in 10.000 din niso bili na našem področju, uradno proglašeni kot zakonito plačilno sredstvo, kakor so bili proglašeni bankovci 50, 20 in 10 din.

— Iz trgovskega registra. Pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani sta vpisana kot prokuristi Rudolf Auersperg in Joško Eiber. — Pri tvrdki Avtomatični buffet, družbi z o. z. v Ljubljani, je izbrisan poslovođa Joško Smuc, vpisana pa je poslovođkinja Ema Blejce, roj. Kessler, soproga strojnega stavca v Ljubljani. — Pri Rafineriji dragih kovin, družbi z o. z. v Ljubljani, je izbrisan poslovođa inž. Robert Pavlin, vpisan pa poslovođa Janko Pintar, trgovec v Ljubljani. — Pri tvrdki Malina — Schweiger in Močnik v Ljubljani je vpisana prokura, podeljena Mari Schweiger, trgovci soprogi v Ljubljani.

Francosko-nemški dogovor

New York, 9. maja. d. O p.m.-nu nemško-francoskega dogovora objavlja ameriški tisk samo domneve o francoskih protiuslugah, ki pa se niso znane. Vichyjski dopisnik lista »New York Times« domneva, da bo francoska vlada nastopila proti akciji generala de Gaullea, razen tega pa obstoji že gospodarsko sodelovanje velikega obsega. V zvezi s tem se pojavljajo tudi vesti, ki se tičejo Afrike in Sirije. Afrika se na podlagi novih načrtov označuje kot nedeljiva od nove Evrope.

Bern, 9. maja. d. Tukajšnji listi poročajo, da se koncesije, ki jih je dsegala nemška vlada od vlade v Vichyju, tičejo posebno industrije. Na podlagi t.h. koncesij bo francoska industrija pomagala izdelovati nove plošče za nemške oklopne vozove. Vojna na Balkanu je baje dokazala, da nemški tanki niso dovolj zavarovani proti angleškim protitankovskim topovom. Tudi bo Francija pomagala Nemčiji pri popravilu podmornic.

Moskovski tisk o Stimsonovih izjavah

Moskva, 9. maja. d. Po raznih ameriških poročilih posvečajo moskovski listi posebno pozornost zadnjemu govoru ameriškega vojnega ministra Stimsona, ki ga je imel te dni po radiu. Predvsem poudarjajo njegove izjave o nevarnosti, ki bi grozila Zedinjenim državam, če bi se posrečilo sovražnim državam priboriti si nadzorstvo nad Oceanom. Posebno poudarjajo Stimsonovo izjavo, da je bila dosedanja ameriška pomoč Angliji nezadostna in da morajo pomorske sile Zedinjenih držav podpirati prizadevanja angleškega brodogradništva. Nadaljnja ameriška poročila govore o zahtevi več kongresnih članov po takojšnji uvedbi sprememb v transportnih ladij, o posvetovanju pri Rooseveltu glede povečanja proizvodnje bombnikov, o nameravani preuredbi ameriških trgovskih ladij in matičnih ladij za letala itd.

Kronika

* **Is »Službenega lista za Ljubljansko pokrajino«.** »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 37 z dne 7. maja 1941 — XIX E. F. objavlja: Kr. ukaz z dne 3. maja 1941. — XIX o ustanovitvi Ljubljanske pokrajine, Kr. ukaz z dne 30. aprila 1941 — XIX o carinskih določbah za blagovni promet med ozemljem Italijansko-albanske carinske unije in ozemljem bivše kraljevine Jugoslavije, zasledenem po Italijanski Vojski, razglas Duceja z dne 29. aprila 1941 — XIX o carinskih predpisih na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije, zasledene po Italijanski Vojski, predpis Kr. Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino v carinskih in valutnih zadevah za blagovni promet, odločbo Kr. Visokega Komisarja o postavitvi zavarovalnice Union incendie - vie in družbe Shell Company of Jugoslavia pod sekvester ter objavo Kr. Visokega Komisarja glede bankovcev bivše jugoslovanske države.

* **Smrt blage matere.** Prejeli smo naslednje pismo: Novico, da je v Novem mestu v starosti 85 let preminula gospa Amalija Trošt, smo v Ljubljani sprejeli z žalostjo. Dasiravno je usoda naklonila pokojni gospe častljivo starost, vendar smo bili prepričani, da nas s svojo živahnostjo ne bo še zapustila. In to bi se najbrž tudi zgodilo, da ji niso vojni dogodki pretresli zdravja in mirnega življenja pri skrbnem sinu, gosp. dr. Josipu Troštu, odvetniku v Novem mestu. Zda, ko je blaga gospa Troštova odšla od nas, nam je dovoljeno, da se s hvaležnostjo spominjamo njene osebe. Za življenja ni dovolila, da bi o njeni osebi javno razpravljali. Ob njeni osebnosti smo nameravali opisati njeno delovanje, posebno v socialnem pogledu, a je odločno nasprotovala, češ da ni napravila nič takega, kar bi bilo omembe vredno. Da temu ni tako, lahko navedemo le petino njenih dobrih del. Kdorkoli je imel srečo in približe se seznaniti z družino Troštovih, nikdar ne pozabi na pokojno gospo, katero smo vsi nazivali »mama« in smo jo tudi zares imeli kakor za svojo mater. Nismo jo ogovarjali »milostljiva gospa«, bila je samo »mama«. Prebela gospa je bila dama vzorne pravičnosti, gostoljubnosti, socialnosti, vlijdnosti in ponižnosti. V njeni hiši smo bili vsi enaki. Ni delala razlike med uradnikom, delavcem ali kmetom. Za vsakega znanca je imela pravo materinsko skrb in sledila je njegovemu življenju, želeč vsakomur le dobro. Kako poparjena je bila takoj, če je zvedela, da se temu ali onemu ne godi prav. Te in vse druge dobre lastnosti so pripomogle, da smo prebago pokojnico nad vse radi imeli in jo visoko spoštovali. Dom dr. Trošta v Novem mestu je ob enem dom za pomoč vsem, ki so je potrebni. To pomoč je pokojna mama po svojih močeh vsem enako delila in srečna je bila, če je komu pomagala iz zagate. Velik je bil pogreb blage mame, a še večji bi bil v drugih okoliščinah, če bi dopuščale prometne zveze. Naj prebaga mama Troštova počiva v miru. Njeni spoštovalci samo želimo, da bi slovenski narod imel še mnogo takih mater, vrednih tako visokega spoštovanja.

* **Slovenski župani v Ameriki.** Naši rojaki iz Minnesote poročajo, da ima ondodni okraj St. Louis, v katerem so velike slovenske naselbine, kar tri slovenske zastopnike v državni zakonodaji. To so senator John Blatnik, učitelj iz Chisholma, ter državna poslanca Vukelič iz Gilberta in Bill Berlin iz Buhla. Razna mesta v severni Minnesoti imajo slovenske župane pa tudi mnogo slovenskih uradnikov, zlasti učiteljev in učiteljic. V Minnesoti je konec februarja umrl pionir slovenskih izseljencev John Zima, ki je preživel v Ameriki celih 65 let. Pokojnik je bil doma iz Gorj pri Bledu, umrl je v starosti 82 let. — V Sheboyganu imajo slovenski izseljenci poleg številnih drugih društev tudi »Klub vdov«. Klub je bil ustanovljen pred pol leta in šteje okoli 30 članic. Kakor pravijo pravila, je namen kluba »kupiti cvetlice ali sadja v primeru bolezni članice, obiskati jo in jo tolažiti, kar nihče ne ve, kako je vdova zapuščenca«.

* **Iz življenja naših rojakov v Zedinjenih državah.** V Bridgevillu Pa. je vlek usmrtil 38letnega Lojzeta Vodjajana, doma iz utiškega okraja. — V Duluthu v Minnesoti je bila prirejana razstava umetniških slik. Priznanje žel tudi naš rojak Josip Bogdan. Je samouk v slikarstvu, vendar se je že dobro uveljavil v ameriški javnosti. — V Milwaukee so slovenski rojaki že pred 15 leti sklenili, da ustanove organizacijo »Slovenski dom«, kar se je tudi zgodilo. Društvo je v nekaj letih zbralo toliko denarja, da je kupilo obširno stavbišče na jako lepem prostoru sredi slovenske naselbine. Vodstvo je že naznanilo, da bo kmalu

pričelo zidati. Toda, kakor pri vsaki dobri stvari, so se tudi tu pojavili nasprotniki, češ da dom ni potreben. Zda pa se je pomnožno pričela oživljati ideja o Slovenskem domu in to brez nasprotstva. Za zgled junu služi Cleveland, kjer je Slovenski dom samo v enem letu prinesel skoraj 24.000 dolarjev čistega prebitka. Zato bo zelo lepo uspeval tudi Slovenski dom v Milwaukee, kjer je naselbina velika in bo dom potreben za zborovanja in vsakovrstne prireditve. Zato je pričakovati, da bodo dom začeli to pomlad graditi.

* **V članku »Dan Vojske in Imperija«** (Jutro, 9. t. m.) je letnica proslave prve obletnice Imperija v Rimu »značena napadno. Pravilno se glasi: 1937.

* **Kdor kaj vé o Malensku Francu,** vojnem činovniku, Zajčkar, Timčko ubojno slagališče, se vlijudno naproša, naj biogovoli sporočiti materi na naslov: Malenski Neža, Ljubljana, Tyrševa 100.

* **Knjigarna Tiskovne zadruge** nujno naproša vse one, ki so v zastanku s plačilom za dobavljene knjige, da svoje obveznosti zanesljivo poravnajo najdalje do 15. maja t. l., ker bo primorana po tem roku vršiti inkaso na stroške zamudnikov. Plačuje se v poslovnih prostorih, Selenburgova ul. 3 ali po Poštni hranilnici št. 11926. (—)

* **Konji (42 po številu),** ki so bili mobilizirani v Ljubljani, zrebčarna Selo, za 38. kemično četo so bili predani ob demobilizaciji občini Hrastnik. — Inž. Jože Suhadole.

Iz Ljubljane

u— Violinist Uroš Prevoršek bo izvajal v ponedeljek 12 t. m. poleg Beethovna in Paganinija tudi troje del iz domače literature. Škerjančev Intermezzo romantičnega, ki ga je pravkar izdala Glasbena Matica v tisku je prav gotovo najpomembnejše violinistko delo slovenske glasbene literature. Odlikuje ga velika svežina, zvočnost in melodioznost. Delo zahteva od obeh izvajalcev velik in lep ton ter mnogo temperamenta. Vizija Samota Hubada je delo absolventa kompozicijskega oddelka naše Glasbene akademije. Samo Hubad se bo predstavljal našemu koncertnemu občinstvu z lepim delom, ki ima mnogo lirčnih in gramatičnih momentov. Hubad kaže resničen talent in po pravici pričakujemo še mnogo od njega. Španski ples, skladba Uroša Prevorškega je virtuozna in zahteva od violinista in pianista maksimum tehničnega znanja. Intermezzo je bil že parkrat na sporedu naših koncertov. Vizija bo prvič izvajana. Španski ples je igral avtor ponovno na svojih nastopih. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani v ponedeljek ob 20. uri. Vstopnice so v knjigar- ni Glasbene Matice. (—)

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri

Življenje in delo titana MICHELANGELO

Film je opremljen s hrvaškimi napismi

KINO UNION — TEL. 22-21

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Danes poslednjič! **BENEŠKO DEKLE**

Mario Ferrari, Juan de Landa, Pastora Pena, Carlo Nichi.

u— Namesto cvetja na grob gospe Ane Tavčarjeve iz St. Jerneja na Dol. je darovala gđ. Nika Bučarjeva, učiteljica v Polhovem Gradcu, Društvu slepih 100 din, za kar se ji društvo iskreno zahvaljuje.

u— **SK Ljubljana.** V nedeljo popoldne igrajo juniorji z Vičem, rezerva z Mladiko in prvo moštvo s Hermesom. Postave in podrobnosti na običajnem mestu.

u— **Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravljal od sobote ob 20. ure do ponedeljka do 8. ure mestni zdravnik dr. Ivan Logar, Ulica 29. oktobra št. 7/I, tel. 41-52.

Priporočamo vsem zainteresiranim uradom, trgovcem in obrtnikom nakup slik Nj. Vel. Kralja in Cesarja ter Nj. Ekscelence Duceja iz zaloge knjigarne

Kleinmayr & Bamberg

LJUBLJANA — Miklošičeva cesta 16

Kulturni pregled

Današnja italijanska proza

Današnji italijanski pripovedniki so pri nas malo znani. Slovenski intelektualci, ki iščejo razgleda po tej panogi italijanske kulturne tvornosti, morejo le redkokdaj navesti kakšno ime, če izvzamemo d'Annunzia in Ado Negri. Ta dvojica pa n' več značilna za duha sodobnega slovenskega ustvarjanja. Večidel iz tujih, slabo poučenih virov je v naše književne kroge prodrla mnenje, da sta današnji italijanski roman in novela le malo pomembna in zanimiva.

Tudi Arnaldo Boccelli, pisec pregleda italijanske pripovedne proze v letu 1940 (»Almanacco letterario Bompiani« za l. 1941) priznava, da se je lani med Italijani samini govorilo o krizi: brezplodnosti in dokadenci mlade italijanske literature. Priznava pa, da je nezadovoljstvo z njo upravičeno do neke mere samo tedaj, če se vzame za morilo poseben, višji smisel. Če se namreč uvažuje, da je vse italijanska kultura v nekem gibanju in razvoju, v spreminjanju občutljivosti in okusa, ki sta v nujnem dialektičnem kontrastu s prejšnjimi merili, nasproti katerim se skušajo uveljaviti današnjemu času ustrezajoči načini izražanja. Brez te presnove b' bila književnost samo utrudljivo pnavljanje in prazen akademizem.

Mlada proza skuša premagati včerajšnje oblike ne zato, ker bi bile slabe, marveč zato, ker čuti, da so se je v razmahu sodaznega novega življenja, ki se razvija v zne-

u— **Z. S. K. Hermes — nogometna sek-** cija (»Službeno«). V nedeljo 11. t. m. igra I. moštvo prijateljsko tekmo s S. K. Ljubljano, na igrišču Ljubljane. Postava je razvidna na običajnem mestu. Vse gg. odbornike nogometne sekcije naprošamo, da se zaradi nujnih zadev sekcije, predvsem zaradi definitivnega gostovanja I. Divizije »Triestine« v Ljubljani, javijo v soboto, 10. maja ob 19. uri na igrišču (vhod ob Kamniški prog). Načelnik.

S Spodnje štajerske

* **Novi celjski župan.** Te dni je bil imenovan za celjskega župana prokurist trdnice Zanger G. Himmer, ker je dosedanj župan odvetnik dr. Walther Riehl, ki je bil nedavno sprejel posle po dr. Skobernetu, odstopil.

* **Novi tednik v Mariboru.** Te dni je izšel v tisku Mariborske tiskarne tednik »Štajerski gospodar«. Glavni urednik novega tednika je novinar Friderik Golob.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 19. uri

Sobota, 10. maja: »Ugrabljen Sabine«. Izven. Izredno znižane cene od 14 din navzdol.

Nedelja, 11. maja, ob 15.: »Šesto nadstropje«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Schönthanova veseliga »Ugrabljen Sabine« je eno tistih del, ki so zaradi vzorne zgradbe dejanja in zapletljavega primer za dobro napisano veseliga. Komični prizori in dialogi rastejo do zabavnega viška in razpleta. Glavna figura je ravnetelj potujočega gledališča, Strize. Ta vloga spada med bravurne igralske partije. Igra jo Cesar. Važno vlogo igra tudi Gregorin. Režiser prof. Šest. Predstava bo jutri v soboto ob 19. uri izven abonmaja po izredno znižanih cenah od 14 din navzdol, na kar prav posebej opozarjamo.

Nedelja v drami. Popoldne ob 15. uri bodo ponovili Gehrjevo igr »Šesto nadstropje«, ki ponazarja življenje skupine ljudi, ki stanujejo v šestem nadstropju majhnega pariškega hotela. Izvrtsto orisane osebe in njihove usode so podane v tem odličnem odskrem delu v devetih slikah. V igri se družijo veselji in resni prizori. Za to predstavo veljajo znižane dramske cene.

OPERA

Začetek ob 19. uri

Sobota, 10. maja: »Vesela žene windsorske«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 11. maja, ob 15.: »Princeska in zmaj«. Mladinska opereta. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

ob 19.: »Carmen«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Komično fantastična opera Nicolajja »Vesela žene windsorske« je bogata muzikalnih domislekov, ki posrečeno slikajo razpoloženje k dejanju. Sprsočnost, židana volja in nagajivost, ki prepletajo dejanje, se očutujejo v humoru zasnovanih prizorih, ki jih nosi blesteča glasba. V glavnih partijah: Heybalova, Kogejeva, Polajnarjeva. Buffo-partijo Falstaffa poje prvič Drago Zupan. Uprizoritev bo v soboto ob 19. uri.

Po globoko znižanih cenah od 24 din navzdol bodo ponovili v nedeljo ob 15. uri v operi Golovin-Gregorčev mladinski bajko »Princeska in zmaj«. Veljajo globoko znižane cene od 24 din navzdol.

»Carmen«, ki jo bo opera izvajala v nedeljo 11. t. m. zvečer ob 19. uri, je najslavnejše francosko operno delo in obravnava po znameniti Merimejevi noveli elementarno ljubavno dramo, v kateri se srečata svobodna erotična natura ciganke Carmen z ljubeznijo moškega, ki je vkle-njen v zakone časti, poštenosti in svojega stanu. Naslovno vlogo poje ga. Kogejeva, glavne vloge: Franci Primožič in Ribičeva. Dirigent Niko Štrifot. Predstava v nedeljo je po znižanih cenah od 30 din navzdol.

OB TREH JUTRAJ

Strážnik poštno okajenemu: »Dajte mi hišni ključ, da vam odprem, ker vidim, da vi ne morete.«

Gospod: »Pa zakaj bi ne mogel odkleniti jaz? Sam bom odklenil, samo držite hišo, da se ne bo tako majala.«

DOBER OKUS

Dama na razstavi slik: »Ali bi mi mogli povedati ime slikarja tega portreta?«

»Čemu?«

»Rada bi zvedela, kje si daje šivati obleke ta dama, ki je na sliki.«

ne», Bruno Ciocognani z »Età favulosa«, pa Enrico Pea z zbirko povesti »Trenino dei sassi«, združujočih realistični ton z magičnim. Carlo Linati kaže v knjigi »Passeggiata laziane« beg v preteklost in ustvarja prozo, ki je izrazito literarna in knjižna. Emilio Cecchi je dal s spisom »America amara« eno svojih najlepših knjig; v primeri s knjigo »Pesci rossi«, ki je izšla lani v novi izdaji očituje njegovo novo delo poglobitev in izrazno obogatitev.

Poleg Emilia Cecchia sta dve vidni imeni današnje italijanske proze Antonio Baldini in Riccardo Bacchelli. S knjigama »Beato fra le donne« in »Italia di Bonimontore« je Baldini prav posebno odkril svoje značilnosti svoje pripovedne umetnosti, svojo ljubezen do čiste forme, svoj okus, ki nima med klasičnim in romantičnim, med dvornim in vaškim pojmovanjem umetniške in naravne lepote, med svetom kot spektaklom in svetom kot predstavo Riccardo Bacchelli je dovršil lani obsežno trilogijo »Mulino del Po«, enega največjih »romanov« — rek — v sodobni italijanski književnosti. Spominjam se polvalnih besed, ki jih je napisal o tem delu Benedetto Croce, morda najbolj razgledani, čeprav »predvojno« usmerjeni italijanski kritik in slovestveni teoretik. Tretji del Bacchellijeve trilogije ima značilni naslov »Mondo vecchio, sempre nuovo« in srečno združuje v pestro epično zmes ljudski način pripovedovanja in manire sodobnega romana, klasične in baročne prvine, pripovedno-opisni in lirčni izraz. Nino Savarese je skušal v »Capo popolo« ustvariti objektivno zgodovinsko po-vest, — stremiljenje, ki se malo prilaga njegovemu temperamentu. Znaten intelektualizem in surrealistične nagibe razodeva proza Alberta Savinia v knjigi »Dico a te,

Italijanski tečaj

Nedoločni spolnik za moški spol ed-nine: una povsod tam, kjer bi bil sicer il f; un libro, un armadio; uno pa tam, kjer je sicer lo: uno spècchio, uno stivale. Zapomni si, da un' za moški spol ne obstoji!

Nedoločni spolnik za ženski spol ed-nine: una pred soglasniki. un' (z ap-ostrofo!) pred samoglasniki: una lam-pada, un'ottomana.

Nastane vprašanje, kakšna razlika je v pomenu med določnim in nedoločnim spolnikom? Odgovor na to vprašanje nam dajo gorenji primeri. Vze-mimo un libro ter il libro. Un libro je ena poljubna knjiga izmed vseh, kar jih je na svetu, da ima le res last-nosti knjige. V slovensčini rabimo v tem primeru dostikrat ena knjiga, neka knjiga. Kadar pa govorim o eni sa-mi, določni knjigi, ki sem o njej že prej govoril in ki jo pozna tudi moj sobesednik, rečem il libro, slovensko včasih ta, tisti. Če torej pokažem pri-jatelju knjigo in zvezek, o katerih do-tlej še ni bilo govora med nama, re-čem: Ecco un libro e un quaderno, na-to pa, ko že oba veva, o kateri knjigi in zvezku je govor, nadaljujem: il li-bro itd.

Glede spola samostalnikov pomni: oni na -o so moškega spola: il libro, il ca-nello (klobuk), l'ombrello (dež-nik), lo spècchio. Izjema: la mano (ro-ka). Samostalniki na -a so ženskega spola: la tavola (miza), la sedia (stol). Izjemo tvorijo samostalniki, ki pome-nijo moške osebe: il duca (vojvoda), il poëta (pesnik) in nekatere besede tuje-ga izvora: il clima (podnebje) il tèma (vaja, naloga) il sofà, il problè-ma (problem) itd. Samostalniki na -e so moškega in ženskega spola: lo sti-vale, il pane, toda la valle (dolina). Pri teh si je zapomniti spol pri vsakem samostalniku posebej. V dvomljivih slučajih bomo označili z (m) moški,

Zakaj je reja kunccev koristna

Reja malih živali je pri nas že vse zad-nje desetletje lepo organizirana. Prav go-tovo pa se bo še bolj razvila, kar bo do-cela v skladu s poglobljenim zanimanjem za obdelovanje zemlje. V pouk in izpod-budo naj danes povzamemo iz »Malega gospodarja« navodila Ivana Srénika o reji kunccev.

Domače kunce redimo zaradi mesa, ko-že in volne. Kuncje meso prekaša po svoji hranljivosti celo kuretino in teletino. Spa-da namreč k vrstam belega mesa, kamor prištevamo tudi teletino in kuretino. Belo meso je znano po izredni hranljivosti in lahki prebavi. Kuncje meso je odlična hra-na za bolnike. Kako cenijo kuncje meso po drugih krajih, nam dokazuje Francija, kjer se dobi kuncje meso najrazličneje pri-pravljeno v vsaki boljši restavraciji. Nihče se ne sramuje naročiti kunca, medtem ko govorimo pri nas o njem z nekako bojaz-nijo in omalovaževanjem. Menim pa, da ni smatrati zato Francoze za nazadnja-ske in nekulturne. Marsikatero družino, ki dan za dnem otepa le žgance in krom-pir, bi lahko imelo vsak teden najmanj dvakrat pečenko na mizi. Največja pred-nost kuncere je, da jih lahko hranimo z odpadki, to je, s hrano, ki bi jo drugače zavrgli. Za svoj trud pa dobimo od kunca 3 kg slastne pečenke, od težkih pasem celo nad 5 kg.

Ko se pozimi sprehajamo po mestu, vi-dimo imenitne gospe, oblečene v kožuhe. Gledamo njihove kožuhe in krznene ovrat-nike ter ugibamo, od kakšnih plemenitih kožuharjev more neki le biti tako drago-ceno krzno. Nihče pa pri tem ne pomisli, da je večidel »dragocene« kožuhovine no-sil — zajček. Neverjetno a resnično. Čemu omalovažujemo kuncje krzno? Čemu se ga sramujemo? Ali je mogoče manj vred-no, manj trpežno ko tuja kožuhovina, v re-snici jo pa nosimo, le priznati tega neče-mo! Sprejelo je enkrat! Tisti, ki imajo koristi od tega, so nam vsilili mnenje, da kuncvino podcenjujemo. Kuncje krzno se da striti, barvati in tako prenarediti, da se prav nič ne loči od drage kožuhovine. Od angorcev dobivamo dragoceno angor-sko volno, ki je najfinejša in najtrpežnej-

z (f) ženski spol: l'ospedale (m), bol-nišnica, l'ustione (f) opekline. Samo-stalniki na -i in oni redki na soglasnik so moški: il lapis (svinčnik), il brin-di-si (napitnica), na -u pa ženski: la vir-tù, la schiavitù (suženjstvo).

Pridevniki se s svojim samostalni-kom ujemajo v spolu in številu: Il li-bro è nuòvo, la penna è nuòva. Kon-čujejo se v moškem spolu ednine na -o ali -e. V ženskem spolu se -o spre-meni v -a, -e pa ostane: bianco (bel), bianca (bele); verde (zelen) in zelena. Il libro è verde, la penna è verde.

Evo nekoliko pridevnikov, ki se po-gosto rabijo: nero (črn), azzuro (dz) (moder), gial-lo (rumen), grigio (siv), rosso (rdeč), alto (visok) basso (nizek), largo (ši-rok) stretto (ozek), lungo (dolg), corto (kratek), dolce (sladek), amaro (grenak), duro (trd), molle (mehak), freddo (mrzel), caldo (gorak), fresco (svež), caro (drag).

Izreki dnevene rabe. Frasi di uso giornaliere.

Chi picchia? Kdo trka? Avanti! Na-prej! Che cosa desiderate, signore? Kaj želite, gospod? Chi (che cosa) cer-cate? Koga (kaj) iščete? Dàtemi car-ta, penna e inchiostro! Grazie! Dajte mi papir, pero in črnilo! Hvala! Che cosa c'è di nuòvo? Kaj je novega? Niente di particolare, d'importante. Nič posebnega, važnega.

Vaja. Izpopolni stavke z ustrežajo-čimi spolniki: Ecco — cane e — ca-vallo; — cane è piccolo, — cavallo è grande. Ecco — scialle e — tègola; — scialle è molle, — tègola è dura. Ecco — ago e — sega; — ago è corto, — se-ga è larga.

Prevedi pismeno stavke: Podnebje je mrzlo. Kruh je dober. Svinčnik je slab. Klobuk je širok. Plać je siv. Ro-ka je gorka. Dežnik je črn. Omara je visoka.

Ša izmed vseh vrst volne. Znana je tudi njena zdravilna vrednost. Zdravi kostne bolezn, išias in celo zastare reumatizem. Izdelki iz angorske volne so najtoplejši, najlažji in najtrpežnejši. Angorsko suknjo se mora za svoj sloves le njej zahvaliti. Od 3 ali 4 kunccev volnarjev dobimo sko-raj 1 kg volne na leto. Volno pridobivamo s česanjem in striženjem. Iz ustrojnih kož starejših živali delamo torbice, čevlje, rokavice, pasove, denarnice, ovratnike, usnjene jopice, čepice itd. Za usnje uporab-ljamo tudi kože tistih živali, ki smo jih zaklali poleti in v času menjave dlake. Kuncji gnoj je prvovrstno gnojilo za vrt in prihrani rejcu izdatke za umetna gno-jila.

Kdor hoče gojiti kunce, mora imeti vsaj najvažnejše pojme o reji. Prebiti mora vsaj eno knjižico o reji domačih kunccev. Kakor za vsako drugo stvar, tako je treba tudi za rejo kunccev zanimanja. Ljubezni do živali in precejšnje mere idealizma. Kdor bi pričel gojiti kunce le zaradi koristi, ki jih bo imel od njih — do reje in živale pa ne bi imel ljubezni — bo bridko razočaran. Seveda ne sme prvi neuspeh vzeti veselja do reje, saj mimo neuspehov vodi pot k uspehu. Preden si oskrbite živali, napra-vite primerne hlevčke. Kdor redi kunce v za silo zbitih zabojih, se ne sme čuditi, če nima uspeha pri reji.

Katere pasme domačih kunccev naj goji začetnik? To je odvisno od raznih pri-ljk, prostora in tudi okusa. V poštev pridejo naslednje pasme: angorci, beli in sivi or-načci, beli in sivi orjaki, beli in modri du-načci, srebreci in čimčilski kunc. Izmed naštetih pasem si vsako izbere tisto, ki mu je najbolj všeč in ustreza njegovim prilikam. Čim manj kuncjih pasem bomo imeli, tem bolj bomo lahko zboljšali našo rejo in dosegli zaradi večjega števila ena-kih kož tudi višjo ceno. Začetnik naj pri-ne gojiti kuncce srednje težkih pasem. Šele ko si pridobi dovolj skusen, se lahko loti tudi težjih, orjaških. Hlevček lepo uredi-mo tudi s skromnimi sredstvi. Najbolje je, da ga postavimo na prostem, saj so kuncj proti mrazu dobro zavarovani. — Kupuj živali le od ljudi, ki rede kunce že več let in jih goje z vso resnostjo in ljubeznijo!

na vojno in orisov emigrantov »Una donna sul Cengio«, Franca Ciarlantinja poslednj knjigo »Stagioni« (pok. Ciarlantini je »pri-znanjem pisal o slov. poeziji). Crnelia di Marzia »Caroline illustrata«, Ettore de Zua-ni »Ciel del Sud«. Poleg teh so izšla v po-sebnih novih izdajah dela Verge, d'Annunzia, Beltramella, zapiski Angela Gattija »Nel tempo della tormenta«, Massima Bontem-pellija »Due storie di madri e figli« in naj-lepša knjiga Pjera Jahiera »Ragazzo«.

Zapiski

ANTE PETRAVIČ †

V Splitu je umrl v prelomnih dneh, 15. aprila t. l. v pokojeni profesor klasične gimnazije in znani hrvatski književni kri-tik Ante Petravčić. Bil je po rodu iz Sta-rega grada na otoku Hvaru (r. 1874). Do-vršil je v Zadru bogoslovje in služboval nekaj časa kot duhovnik na kmeth.

Literarno je začel delovati l. 1893 kot pesnik, leto dni pozneje se je poizkusil v kritiki z oceno »Ljudovita Posavskega«, drame A. Tresića - Pavičica, znanega knji-ževnika, ki še živi v Splitu. Izdal je dve pesniški zbirki, vendar se v poeziji ni mo-gel uveljaviti. Petravčićev pomen je v li-terarni kritiki. V petih knjigah njegovih »Studij in portretov« je zbran največji in najpomembnejši del Petravčićevega knji-ževnega dela. V treh knjigah je pokazal svojo široko razgledanost in znatno raz-viti književni okus, ostajajo pa sporne ideje in tendence njegovega gledanja na življenje in posebej še na slovostvo.

Ante Petravčić je bil tudi italijanec, ki se je mnogo bavil z italijanskim slov-stvom in pisal o njem. Kakor je bil kot pesnik pod vplivom Carduccia, se je tudi kot kritik ravnal po vzorih italijanskih li-terarnih šol.

Temperatura krvi

Živali, toplota krvi in okolica — Živčno središče v vmesnih možganih — Kdaj nastopi brezpogojno smrt

Med tem ko je premnogo živali, ki jim je krvna temperatura odvisna popolnoma od temperature njihove okolice, spadajo sesalci in človek med bitja, ki jim je telesna temperatura

vedno enakomerna.

To dejstvo je bilo za razvoj sesalcev in človeka nedvomno velikanskega pomena. Med tem ko se pri živalih s spreminjajo telesno temperaturo z zunanjo temperaturo spreminja tudi življenjska sila, tako da je n. pr. slepič poleti hiter kakor pod lasico, v hladnejši pomladi pa počasen kakor polž, jamči stalna telesna temperatura sesalcem in človeku tudi

stalnost v brzini

notranjih življenjskih dogajanj. Znano je, uravnava krvno toploto živčno središče v vmesnih možganih in da vodi njegova poškodba ali obolenje do neke vrste središčne mrzlice. Mrzlica je v ostalem mogoča le pri bitjih z enakomerno tem-

peraturo — pri kuščaricah more biti telesna temperatura poleti znatno višja nego pri človeku, ne da bi žival imela od tega škodo. A tudi pri človeku meje telesne temperature

niso tako ozko potegnjene, kakor običajno mislimo. Seveda predstavljajo spremembe navzgor ali navzdol vedno bolezenska stanja, to pa ne pomeni, da mora vsaka notranja temperatura nad 41 stopinj povzročiti brez nadaljnje smrt.

V svetovni literaturi je znana cela vrsta primerov, v katerih je telesna temperatura znašala dosti več nego 41 ali celo 42 stopinj, ne da bi se kri pri tem, kakor običajno pravimo, »sesirala«. V poedinih primerih so zdravniki

v svoje začudenje

opazovali že ponovno temperature 43 in 44 stopinj, ki so se pozneje spet polegale. Navzlic temu bi morali ob vsakem občutku boleznj smatrati baš temperaturo kot

zanesljivo oporo. Razlike več nego ene stopinje v primeri z normalo moramo smatrati v vsakem primeru za bolezenske in tem prej bi morali pozvati zdravnika, čim manj bi se prizadeti čutil pri tem bolnega. Zavrtna boleznj, n. pr. v pljučih, imajo navado, da se javljajo dolgo časa le s takšnimi

malimi poviški temperature.

Toplomer za mrzlico bi morali imeti zato v vsaki hiši in vedno bi ga morali uporabljati, kadar bi se odrasli ali otroci počutili slabo.

Želodec ne prenese vsega

V Valenciji je umrl španski akrobat Carlos Garica, ki so ga poznali pod imenom »fakir iz Valencije«. Pred nedavnim je Garica v neki gostilni prežvečil in požrl steklen kozarec, gramofonsko ploščo, tri škatle vžigalic in električno žepno svetilko. Potem je hotel to svojo programsko točko napraviti še težje in je pri neki produkciji požiral britvice. Takoj po tem eksperimentu je dobil silne želodčne krče. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je kmalu potem umrl za poškodbami v želodcu.

Prekinjene letalske zveze z Vzhodom

Iz Indije poročajo, da so letalske zveze med Indijo, Avstralijo in Novo Zelandijo po eni strani ter Anglijo in Severno Afriko po drugi strani zaradi sovražnosti v Iraku prekinjene. Angleske družbe za zračni promet, ki jim proge gredo preko Iraka, so ta promet ustavile.

Novo nadomestilo za zobe

Nemški dentist po imenu Schnebel je že pred petimi leti izumil snov, ki se da uporabljati za zobne plombe. Izdelavo kron in moste. Takrat so njegov izum sprejeli z nezaupanjem, med tem pa se je po nešteti poskusih izvrstno obnesel in se izpopolnil tako, da ga označujejo za ideal, za katerim so stremeli strokovnjaki.

Temeljna snov se imenuje paladon, za mostove in slična dela pripravljeno snov pa palapont. Pridobivajo jo iz premoga, in sicer na podlagi akrilovih smol, razvila pa je ne neposredno iz znanega pleksijevskega stekla in je sorodna bakelitom. Kakor ba-

keliti se palapont v vodi in slini ne topi, okusa in duha nima nobenega in ne škoduje ustnemu tkivu. V primeri s porcelanom je dosti bolj prožen, tako da se ne lomí, pred kovinami pa ima to prednost, da ni tako trd, tako da ne trpijo »dravi zobje«. Z obsevanjem s kremenčevim lučjo se dajo izdelovati plombe, ki se po barvi ne razlikujejo od naravnih zob. Obdelava novega tvoriva je lahka. Dobiti ga je v obliki praška, premeša se z določeno tekočino in vlije v oblike, ki so bile izdelane prej iz voščenih odtiskov. Z ročno stiskalnico se izdelani kos utrdi.

Sonce bo ugasnilo

O izvoru ogromne toplote, ki jo izžareva sonce in od katere dobiva zemlja samo neznamen delček, so se pojavile v zadnjih časih spet razne teorije. V splošnem se opirajo na pojav radioaktivnosti.

Novo domnevo pa je postavil danski fizik prof. Bohr, ki meni, da gre ta toplota na račun zgorevanja ene izmed najvžajnejših prvin v naravi, ogljika. Ta toplota je tolikšna, kakršno bi dajala peč, v kateri bi vsako sekundo zgorelo 10 milijonov milijonov ton najboljšega premoga.

Po računih prof. Bohra se bo porabila

ta energija v 35 milijardah let in tedaj bo sonce ugaslo, kakršnih je nešteto. V tem času pa bo sonce izžarevalo vsako leto toliko kalorij, kolikor bi jih mogli napisati s številom 36 in nič manj nego 32 ničlami za njim. Ko bo sonce zares mrknilo, bo tudi življenja na zemlji davno konec. Vse bo pokrival led. Kakor blede prikazen nekdanjega sveta bo naša premičnica blodila skozi svetovno prostornino, dokler je ne bodo kozmične katastrofe združile in se bodo njeni drobci izgubili kjerkoli v neskončnem prostoru.

Gojitev čaja v Italiji

Profesorja vseučilišča v Pavli, Pollacci in Gallotti, sta z uspehom končala svoje poskuse, da bi v Italiji udomčila čajni grm. Začela sta te poskuse s tem, da sta čajne rastline, ki so bile v botaničnem vrtu v Pavli že od l. 1890., prezimovale na prostem. Od rastlin, ki so mraz brez škode prebile, sta jemala semena in jih sejala. Rastline iz tega semena so prenesle celo

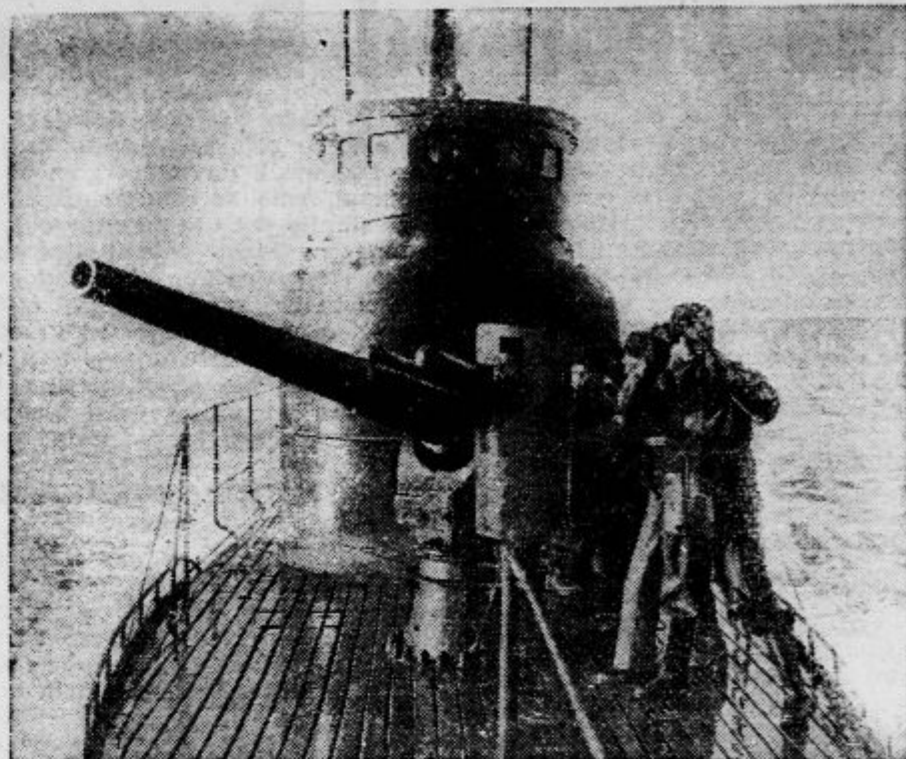
vrsto zim, med njimi nekatere prav hude. Prof. Pollacci je prepričan, da je s tem vzgojil čajno rastlino, ki bo tudi v bodočnosti prenašala mraz lombardske zime. V njenih posušenih in fermentiranih listih je ugotovil 2 odstotka teina. Večje količine semena so zdaj razdelili kmetom raznih italijanskih provinc.

Obroč okoli Pariza

Po načrtu generalnega zastopnika francoske vlade in specialista za gradnjo cest Lehideuxa so začeli v oddaljenosti 35 km okrog Pariza graditi velkopošten obroč cest. Ena izmed slabosti dosežanega pariskega cestnega sistema je bila ta, da je vodila v prestolnico sicer cela vrsta važnih francoskih cest, toda pred njenimi vrati so zavoljo nagromadenega prometa

nastajale pogoste motnje, ki so ovirale promet. Cestni sistem, ki ga ustvarjajo sedaj okrog Pariza, bo v celoti dolg kakšnih 250 km. Povprečna širina avtomobilskih cest bo 40 m, tako da se bo promet lahko razvijal nemoteno. Več nego tisoč brezposelnih je že dobilo zaposlitev s pripravljalnimi deli.

Sentinella vigilante — Čuječa straža

Inerocatore italiano bombardata la costa greca — Italijanska križarka obstreljuje grško obalo

Fotografije za l. 4000.

Japonska fotografska zveza je razen filma, ki naj bi se prvič projiciral šele l. 1940., izdelala 2600 fotografij, ki jih bodo v skupinah po 50 nalepili v albume in izročili raznim velikim steviščem v šrmlabo. Tako film, kakor fotografije imajo namen, ohraniti poznim potomcem spomin na lanko 2600-letnico japonskega cesarstva. Ker gre za to, da prebijejo ti dokumenti stoletja in tisočletja, so s posebno skrbjo izbirali material. Učenjaki so po dolgem proučevanju izdelali poseben papir, o katerem menijo, da bo tako trpežen. Film bo prikazoval poznim rodovom življenje in navade današnje Japonske, fotografije pa predstavljajo izbrane poglede na Tokio, Kušivaro, Nagasaki in

druge japonske zgodovinske kraje, razen tega mandžurske, kitajske, italijanske in nemške pokrajine.

Dvojniki cesarja

Franca Jožefa

V Nagykánizi je umrl v starosti 101 leta neki Josef Mezö. Svoječasno je užival precejšno slavo, ker je bil izredno podoben cesarju Francu Jožefu. Mezö je izviral iz družine bogatih posestnikov, toda po svetovni vojni je z napačnimi spekulacijami izgubil vse imetje, tako da je čedalje bolj propadal in je svoje življenje zaključil v zavesti za siromake. Do zadnjega pa je gojil svojo trado in vse, kar je na njem spominjalo na nekdanjega cesarja, nosil je po njegovi navedi, tudi lovsko suknjo in zelen kloouk.

Velike poplave v Braziliji

V državi Rio Grande do Sul v Braziliji so nastale katastrofalne poplave. Preko 70.000 oseb je brez strehe. Materialna škoda znaša po neki cenitvi okrog 1000 milijonov milreisov. Brazilska vlada je prizadelemu prebivalstvu zagotovila svojo pomoč.

Mine na norveški obali

Kakor poročajo iz Oslo, so morski valovi na obalo pri Troendelagu vrgli na stotine min, vseh velikosti in tipov. Te mine so povzročile mnogo škode in zahtevale tudi človeške življenja. Nevarnost je tako velika, da je moralo prebivalstvo celih vasi, ki se bavijo samo z ribolovom, ustaviti to delo. Na zapadu od Bergena so v morju našli plavajočo mino, ki so jo hoteli razstreliti. Ker to ni uspelo, so jo zvezli na suho, kjer je nenadno eksplodirala in ubila sedem oseb.

A NEKDOTA

K angleškemu portretistu Williamu Orpenu je prišel neki milijonar: »Trije slikarji so me že portretirali. Zdal bi rad svojo podobo še od vas.«

Umetnik je vprašal: »Zakaj se dajete tako pogosto slikati?«

Milijonar se je nasmešnil: »Zato, ker je med štirimi jajci eno večinoma tudi do bro!«

VSAM DAN ENA

»Zakaj ste izgubili zadnjo zaposlitev?«
»Tu pa tam sem pozabila otroke umiti.«
»Mama, vzemi jo vendar!«

(Politiken)

Pomladna utrujenost

Kljub vsemu veselju, ki nam ga daje povratek pomladi, ne moremo zatajiti utrujenosti, ki se nas polšača v tej letni dobi in ki je marsikomu prava nadloga. Ta utrujenost se javlja v obliki neprijetnih telesnih in duševnih občutkov. Človek je brez volje, zjutraj se ne more zbrati, težko vstaja, čez dan je zaspan in do dela nima nobenega veselja. Pridružujejo se duševne depresije, ki jih drugače ne poznamo.

Mnogi zdravniki iščejo vzrokov za te pojave pred vsem v hrani, ki ji je v dolgih zimskih mesecih nedostajalo vitaminov. Pomlad in zgodnje poletje pa prinaša mnogo nove zelenjave in sadja, a tudi močnejše sonce in daljše bivanje na prostem nam lahko pomagata proti neugodjem pomladanske utrujenosti.

Znanost pa je odkrila še druge vzroke za njene pojave. Tako govori o spremem-

bah ozračne elektrike in o vplivih zračnega tlaka. Neka druga teorija navaja povečano količino radija v zraku. Zrak vsebuje vedno nekaj radijskih emanacij, a med tem ko je njih količina pozimi zelo majhna, se spomladi zelo poveča. Baš tedaj, ko se taja sneg in prične sonce krepko sijati, učinkuje večja količina radija v zraku depresivno na človeško telo. V tem času je telo podvrženo tudi raznim preobratom, ki povzročajo isto tako utrujenost in slabosti. Posebno presnova se tedaj zelo pospeši.

Kakšnih nasilnih zdravljenj pa nam ni treba. Pod vplivom novega sonca, gibanja na prostem in svežega zraka neprijetni občutki kmalu izginejo. Izleti, sport in delo na vrtu ali polju, ki je v današnjih časih še v drugih ozirih važno, so najboljše leki.

Težave kitajščine

Pred kratkim je izšla prva knjiga doslej največjega kitajskega slovarja. Ta knjiga, ki obsega 478 strani, navaja samo vseh 11.000 pomenov besedice »ji«. Popolni slovar bo obsegal 40 knjig, v njih pa bo podajal 600.000 pomenov za 60.000 kitajskih izrazov. Treba bo kakšnih deset let dela, da bodo dovršili celotno delo, ki bo štelo 34.000 strani. Prvo knjigo je delalo 29 učenjakov leto dni, vsi so člani znamenitega Sunjatsenovega zavoda. Doslej so kitajski slovarji obsegali samo po 10 knjig, največji je star že 200 let. Pripravili so ga po naročilu cesarja Kang Hsijsa in predstavlja s 40.000 gesli petletno delo 30 oseb. Ta slovar pa ne navaja izvora posrednih besed.

Kitajski jezik se je sčasoma pod vplivom evropeizacije dežele seveda pomnožil za mnoge pojme, a ker zanje v kitajščini ni bilo posebnih izrazov, so jih sestavili preprosto iz že obstoječih besed. Tako se beseda »demokracija« v kitajščini glasi »ti-me-ka-la-se«, kar pomeni dobesedno: morala, napredek, načrt in zapad. »Železnico«

so predstavili z izrazom, ki pomeni po naše »ognjeni voz«. Prej omenjena besedica »ji« pomeni med drugim: ali, ena, nič in nekaj, kakršna je pač njena setava z drugimi zlogi in besedami. Nahajamo jo, kakor smo povedali v 11.000 sestavljenkah, ki so nastale polagoma v 2500 letih. Najstarejši kitajski slovar, ki se je ohranil do današnjega dne, je izšel pred 200 leti in obsegal 10.000 gesel. Znameniti oxfordski slovar so sestavljali 50 let in je imel 1300 sodelavcev iz vsega sveta. Med njegovo pripravo so morali ti sodelavci predelati več nego 5000 del znanih avtorjev, tako da obsega ta leksikon 3.500.000 citatov. Ačeli so ga l. 1878., dokončali so ga pa l. 1928. in obsega deset knjig. Med tem ko obsega besedni zaklad kitajškega slovarja dobo 2000 let, pa omenjeni angleški slovar ne obsega več nego dobo 1000 let.

Obnavljajte naročnino

Dense nuvole di fumo — Oblaki gostega dima

sono le ultime tracce d'un proscallo mercantile nemico, colpito da una bomba italiana di grosso calibro — so zadnje priče neprijateljskega tovrnega parnika, ki ga je zadel italijanska težka bomba

E. Salgari:

BOJ ZA MOMPRACEM

Pustolovski roman

Bi bili tako ljubezni in bi ga zaigrali še enkrat?

»Dunajsko kri« sem igrala, gospod...»

Imenujte me milorda ali še bolje, visokost, ker sem indijski radža.

»Kaj torej želite, visokost?« je miss zajecjela.

»Zaigrajte, prosim, še enkrat tisti valček. Spominjam se, da sem ga plesal nekoč v Bataviji. Ta Strauss je bogme skladal valčke, ki jim ni enakih na svetu.

A prej je tu nekdo pel. Kam se je skril ta gospod?

Gospa, ki je bila videti kaj odločna, je porinila rožnatega, okrogloličnega mladeniča v ospredje.

»Daj, Viljem, zapoj!« je velela. »Visokost bi te rad slišal.«

»Kasneje, ne zdaj.« je odvrnil Portugalec. »Do jutri zjutraj je še dolgo.«

Kapitan, ki se je srdito grizel v ustnice, je grozeče stopil proti Yanezu in rekel:

»Pravite, da je do jutri zjutraj še dolgo?«

»Najprej vas prosim, da me imenujete visokost. Tudi jaz sem vas še vsakikrat imenoval kapitana.«

»Torej, visokost, ali imate morda namen, zadržati moj parnik do jutri zjutraj? V Bruneiu nas pričakujejo.«

»Kdo pa?« je pikro vprašal Yanez. »Najbrže dični sultan? Ta ima dovolj opravka s tem, da prebavlja vino, ki ga pije kakor čisto vodo.

Pustite nas zdaj pri miru in nehaite motiti veselico s svojimi ugovori, ki so tako bob v steno.«

Blodil je z očmi po salonu, dokler mu niso obstale na lepi mladi dami v krasni sinji obleki z bruseljskimi čipkami.

»Milostiva,« je rekel in se globoko priklonil, »ali bi mi izkazali čast in zaplesal z menoj valček?«

Mlad sicer nisem več, a vendar mislim: da ne plesem nič slabše od drugih gospodov, ki so tu navdoči.«

»Rade volje, visokost,« je dama odgovorila

»Bi hoteli začeti, miss?«

»Da, visokost, je odvrnila mlada pianistka.

Prsti so ji urno zbežali po tipkah, in zvoki krasnega valčka so napolnili salon.

Čudni nabob je položil svoji plesalki roko okrog pasu ter zaplesal z gibčnostjo, kakršne mu ne bi bil v njegovih letih nihče prisodil.

Ostali, preplašeni od pogleda na tridesetorico Malajcev, ki so stali negibno kakor bronasti kipi in se opirali na svoje sablje, se niso ganili. Nihče se ni upal posnemati vsiljenca, čeprav je ta med plesom nekajkrat zaklical:

»Plešite, plešite, gospe in gospodje! Česa pa čakate?«

Yanez je nemirno streljal z očmi po salonu, kakor bi nekoga iskal.

Mahoma, sredi plesa, je obstal.

Vsi so se strahoma ozirli vanj.

Opazil je bil moža v rdeči suknji z zlatimi vrvičami, belih platnenih hlačah in visokih jahalnih škornjih:

Yanez se je priklonil svoji plesalki in rekel:

»Oprostite za trenutek. Pozneje bova ples nadaljevala.«

Krenil je proti možu v rdeči uniformi, izdrl svoji pištoli in ju nameril na njegove prsi.

Potniki so prestrašeni zavpili, in Malajci so grozeče udarili s parangi ob tla.

»Gospod,« je rekel Yanez, »ali mi izvolite povedati, kdo ste?«

»Človek sem, ki ga varuje angleška zastava,« je odvrnil mož v rdeči uniformi in prebledel, ker ni bil oborožen.

»Angleška zastava vas ta mah ne more varovati. Tu sem jaz gospodar.«

»S kakšno pravico?« je vprašal Anglec.

»S pravico močnejšega.«

»To ni pravica, razbojnik!«

»Izvolite me imenovati visokost. Anglija je priznala moje pravice do velike pokrajine v sosesčini Bengale.«

»In kaj hočete od mene?«

»Milord, pozabili ste me imenovati visokost.«

»Razbojnikom Malajskega otočja ne izkazujej te časti.«

»Se enkrat vas vprašam, kdo ste? Odgovorite, ali pa boste v nekaj trenutkih mrlili.«

»Kaj vas tolikaj zanima?« je bled od jeze vprašal Anglež.

»Seveda, milord.«

»In če se branim?«

»Tedad vas ubijem,« je Yanez hladno odvrnil.

»Anglija...«

»Da, Anglija vas bo maščevala, toda na žalost prepozno.

Ako sami nočete povedati kdo ste, vam jaz povem. Poslanik ste, ki ga pošilja Anglija v Varauni, da bi pazil na tamkajšnjega pojacastega sultana.«

»Ali se motim?«

Anglež je bil spoznal, da stoji pred njim človek, ki je zmožen izvršiti svojo grožnjo.

Trenutek je bil dramatičen. Nihče se ni upal dihati.

Plavolasa miss je bila prekinila svoj valček. Tridesetorica Malajcev je bila stopila korak naprej, in njihove sablje so se grozeče lesketale v svitu množestvenih sveč.

2. poglavje

Angleški poslanik

Nikoli še ni bil Anglež tako od blizu gledal smrti v oči.

Yanez je meril s pištolo na nanj, in roke mu niso drhte.

Če bi se branil, če bi se obotavljal, bi ga predrle štiri svinčene.

»Torej?« je rekel Yanez. »Ali mislite odgovoriti ali ne?«

»Kaj nameravate z menoj?«

»Ubriniti vam hočem, da bi šli kot angleški poslanik v Varauni, ker bo zavzel vaše mesto nekdo drug — kdo, še ne morem povedati.«

»Torej me mislite prijeti?«